

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Raport de cercetare privind contextualizarea programului „A doua șansă” (ADS) la nivelul județelor Tulcea și Brăila

Autori: Mădălina Muscă și Sebastian Țoc

Cuprins

I. Introducere	2
II. Context.....	5
III. Metodologie	9
Designul cercetării.....	9
Populația inclusă în studiu.....	10
Instrumentele de cercetare.....	11
IV. Analiza datelor	16
Principalele cauze ale abandonului școlar în școlile din proiectul ACTIV	16
Importanța programului ADS pentru beneficiari și profesori	22
Importanța relației dintre beneficiari și profesori în vederea bunei desfășurări a programului ADS	31
Informare și participare în programul ADS	36
Implementarea programului ADS	39
Informații generale despre școli, beneficiari și profesori	48
V. Concluzii și recomandări	58
Referințe bibliografice.....	62
VI. Anexe	62

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

I. Introducere

Datele globale, regionale sau locale privind problematica persoanelor necuprinse în sistemul de educație arată necesitatea monitorizării acestui fenomen și a unei acțiuni continue și sistematice în vederea prevenției și împiedicării acestuia. Astfel, la nivel mondial, în 2013, aproximativ 59 de milioane de copii de vârstă învățământului primar și aproximativ 65 de milioane de copii de vârstă învățământului gimnazial nu mergeau la școală, potrivit estimărilor Institutului de Statistică al UNESCO (UIS)¹.

În țara noastră, conform datelor Institutului Național de Statistică, în anul 2012, rata abandonului școlar era de 1,4%. Rata abandonului școlar este calculată în acest caz analizând diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel de existent la finalul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor de la începutul anului școlar. Într-un studiu mai recent în care era analizată modalitatea de desfășurare a programului ADS însă din perspectiva directorilor, era stipulat faptul că în România, în anul 2012 existau aproximativ 222.000 de persoane cu vârsta între 11 și 17 ani necuprinși în sistemul de educație². UIS al UNESCO raportează tot pentru anul 2012 că aproximativ 84 de mii de copii de vârsta școlii primare și 62 de mii de copii de vârsta gimnaziului, nu frecventau școala.

Reacția la nivel de politică națională, în conformitate cu recomandările și politica UE privind reducerea neparticipării la educație sau abandonul școlar care sunt centrate pe facilitarea accesului la educație și învățării pe tot parcursul vieții, a fost înființarea programului A doua șansă (ADS). Acesta are ca scop combaterea fenomenul marginalizării și excluderii sociale prin includerea în program a copiilor/tinerilor/adușilor care au părăsit sistemul de învățământ obligatoriu sau care nu s-au înscris niciodată în învățământ. ADS funcționează în România sub acest nume din anul 2005, odată cu Programul PHARE: "Acces la educație al grupurilor dezavantajate", sub egida căruia s-a derulat experimental timp de un an, coordonat de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării. Ulterior programul s-a derulat în școli cu finanțarea din resursele proprii ale ministerului.

Istoria programului începe însă în anul 1999 și "Programul de combatere a marginalizării și excluderii sociale și profesionale a tinerilor care au abandonat învățământul

¹ Centrul de Date UIS al UNESCO: <http://data.uis.unesco.org/>

² Salvați Copiii, 2014: http://salvaticopiii.ro/upload/p0001000100010003_Raport%20A%20Doua%20Sansa.pdf

AXA PRIORITARĂ 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”
DOMENIUL MAJOR DE INTERVENȚIE 2.2. „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii”

Titlul proiectului: „Acces pentru Copii și Tineri la a Invata pentru Viata – ACTIV”

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/162/2.2/S/141143

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GOVERNUL
ROMÂNIEIMINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

obligatoriu și nu au dobândit competențele minime ocupării unui loc de muncă”, aprobat prin Ordinul M.E.N. nr.4231/18.08.1999. Acesta este momentul când se pun bazele unui program de sprijinire a tinerilor între 14 și 25 de ani (doar de această vârstă la momentul respectiv) pentru completarea învățământului obligatoriu. Proiectul s-a desfășurat în 12 școli pilot cu 225 de cursanți. În 2003, cu finanțare PHARE se derulează un alt proiect experiment de tip ADS, de data aceasta cu focus pe comunitățile de romi, în 19 școli din 7 județe (517 beneficiari). În anul școlar 2005-2006, așa cum am menționat deja mai sus, MECS, tot prin programul PHARE, derulează din nou un proiect pilot pentru reintegrarea în sistemul de învățământ a celor care au părăsit școala sau nu au fost înscriși niciodată. Programul primește numele ”A doua șansă”, se extinde și pentru ciclul primar și începe să capete aceleași caracteristici cu programul cunoscut de noi astăzi, urmând ca din anul școlar 2006-2007 să fie implementat la nivel național.

Astăzi programul ADS este structurat pe două nivele: ADS pentru învățământul primar și ADS pentru învățământul secundar inferior. ADS primar este echivalentul școlii primare și poate fi parcurs în 2 ani, cu posibilitatea măririi sau micșorării duratei de școlarizare. Acesta are ca principal obiectiv reintegrarea în învățământ a persoanelor care au depășit cu 4 ani vârsta de școlarizare pentru învățământul primar și care, fie nu au parcurs nici o clasă primară, fie au abandonat pe parcurs, depășind vârsta necesară pentru înscrierea în învățământul de masă. Ciclul secundar inferior are o durată medie standard de 4 ani, îmbinându-se pregătirea teoretică cu cea practică, în urma căreia beneficiarii se pot califica profesional. Categoriile de beneficiari vizate sunt: persoanele care au abandonat sistemul de învățământ și care au depășit vârsta necesară pentru reînscuirea în învățământul gimnazial, cursuri de zi, sau persoanele care au peste 14 ani, au absolvit învățământul primar sau au parcurs o parte din clasele corespunzătoare învățământului gimnazial. Pentru a putea forma o grupă ADS este nevoie să se înscrie minimum 8 elevi și maxim 15. În program nu există limită superioară de vârstă pentru cei care doresc să se înscrie. De asemenea ADS are o durată flexibilă iar timpul de școlarizare se poate reduce sau mări în funcție de competențele dovedite și de progresul individual în învățare, evaluarea fiind pe bază de calificative respectiv credite. Absolvenții pot decide continuarea studiilor, având aceleași drepturi cu absolvenții învățământului de masă, conform legii în vigoare. Organizarea pe module a programului facilitează adaptarea orarului în funcție de nevoile beneficiarilor: în cursul

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GOVERNUL ROMÂNIEI
OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

săptămânii, sâmbăta sau în timpul vacanțelor școlare (o parte dintre aceștia au un loc de muncă, au familie, copii etc.), cursurile putând fi organizate așadar seral sau în regim comasat. Înscrierile în program se pot face de două ori pe an, la începutul fiecărui semestru școlar.

Prezentul studiu s-a desfășurat în cadrul proiectului „Acces pentru Copii și Tineri la a Învăța pentru Viață – ACTIV”, finanțat de Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane. Beneficiarul proiectului este Inspectoratul Școlar Județean Tulcea în parteneriat cu Inspectoratul Județean Brăila. Implementarea programului ADS în cadrul acestui proiect a reprezentat o alternativă la programele clasice de tip ADS. Scopul proiectului a fost nu numai de a integra prin învățământ persoanele care au părăsit timpuriu sistemul de educație, ci de a construi instituții la nivel local care să asigure pe termen lung reducerea abandonului școlar și a riscului de părăsire timpurie a școlii, precum și o mai bună colaborare între școală și comunitate. Nu în ultimul rând, proiectul ACTIV și-a propus dezvoltarea unei rețele de profesori, consilieri și tutori care au parcurs programe de formare în urma cărora au dobândit competențe de formare în programe de tip ADS, în consiliere și asistență socio-educativă și în problematica abandonului școlar în general. Crearea acestor rețele a fost facilitată de achizițiile realizate în cadrul proiectului: kituri de teleprezență, ecrane touchscreen, laptopuri, echipamente audio, conexiune internet, copiatoare și mobilier.

Activitățile realizate s-au axat pe componenta non-formală cu implicarea centrelor de asistență socio-educativă care au reunit profesori, beneficiari, tutori, consilieri, experți educaționali din toate școlile și incluse în proiect. a comunităților locale și a mass-media. În afară de organizarea propriu-zisă a programului ADS în cadrul proiectului și constituirea centrelor de asistență socio-educativă și a corpului de specialiști pentru implementarea de programe de educație remedială și învățare corectivă asistată au fost derulate inclusiv activități de consiliere și asistență educativă cu scopul reducerii riscului de părăsire timpurie a școlii la nivelul comunităților, precum și organizarea unor campanii de creștere a gradului de conștientizare în vederea prevenirii și reducerii fenomenului de părăsire timpurie a școlii la nivel local și regional. Toate acestea au avut ca scop creșterea numărului de copii/tineri reintegrați în sistemul de învățământ, susținerea preșcolarilor și elevilor din comunități dezavantajate de la nivelul celor două județe, reducerea abandonului școlar și reintegrarea în

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

sistemul de educație a persoanelor care au abandonat școala de cel puțin 4 ani în vederea facilitării integrării sociale a acestora.

Studiul face parte din Activitatea 3 a proiectului ACTIV („realizarea unui studiu privind contextualizarea programului „A doua șansă” și a programelor de prevenire a abandonului școlar”, urmărindu-se efectuarea unui „studiu de necesitate și oportunitate pentru programele ADS și prevenție a abandonului școlar”). În acest sens a fost elaborată o metodologie de cercetare prin care să fie analizat contextul în care a fost implementat programul ADS în școlile incluse în proiectul ACTIV. Fiind un proiect care a inclus mai multe tipuri de activități comparativ cu programul ADS implementat de MECS, cercetarea și-a propus să analizeze impactul pe care l-au avut acestea asupra beneficiarilor, asupra prevenției fenomenului abandonului școlar și asupra parteneriatului școală-familie-comunitate. Obiectivul general al cercetării de față este de a contextualiza implementarea programului A doua șansă (ADS) la nivelul școlilor incluse în proiectul ACTIV din județele Tulcea și Brăila. Pentru a realiza acest lucru accentul va fi pus pe experiențele beneficiarilor și profesorilor referitoare la contextul în care a fost implementat programul în fiecare școală și la importanța acestor tipuri de programe la nivelul comunității. Metodologia cercetării va fi una mixtă, fiind utilizate atât metode de cercetare cantitativă cât și calitativă. Vor fi urmărite atât dificultățile cât și pe exemplele de bune practici, dar și relevanța unor astfel de programe pentru oferirea de oportunități egale, în contextul asumării de către sistemul de învățământ românesc a importanței principiilor care stipulează oferirea de șanse egale de acces și participare la educație. Prin intermediul anchetei de teren au fost de asemenea identificate soluții pentru îmbunătățirea implementării programului ADS în viitor, oferite de actorii centrali ai programului: beneficiarii și profesorii.

II. Context

Proiectul „Acces pentru copii și tineri la a învăța pentru viață” (ACTIV), finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane avut ca obiectiv „creșterea numărului de copii/tineri reintegrați în sistemul de învățământ și susținerea preșcolărilor și elevilor proveniți din comunități dezavantajate din județele Tulcea și Brăila, prin operațiuni de prevenție a abandonului școlar.” Printre cele mai importante aspecte asumate prin proiect se numără: reintegrarea în sistemul de educație a 360 de persoane care au

AXA PRIORITARĂ 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”
DOMENIUL MAJOR DE INTERVENȚIE 2.2. „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii”
Titlul proiectului: „Acces pentru Copii și Tineri la a învăța pentru Viață – ACTIV”
Numărul de identificare al contractului: POSDRU/162/2.2/S/141143

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

abandonat școala de cel puțin 4 ani; optimizarea resurselor de învățare destinate persoanelor din grupul țintă; dezvoltarea competențelor profesionale specifice pentru 120 de persoane; stimularea parteneriatului activ școală-comunitate. Pe lângă organizarea unui program de tip ADS în 16 unități școlare (câte 8 din fiecare județ) conform metodologiei privind „organizarea procesului de învățământ, în cadrul Programului „A doua șansă” pentru învățământul primar și secundar inferior” (a se vedea OM nr. 5248/31.08.2011), în cadrul proiectului ACTIV au fost constituite Centrele de Asistență Socio-Educativă (CASE). Acestea au reunit un corp de specialiști în problematica ADS și a abandonului școlar, câte un tutore pentru fiecare școală și întregul personal didactic din 4 școli aflate în proximitatea CASE. În fiecare județ au fost constituite câte 2 astfel de centre care au asigurat suport și au coordonat câte 4 centre care implementează un program de tip ADS. Coordonarea organizării ADS de către CASE a reprezentat unul dintre elementele de noutate ale proiectului. Din personalul CASE au făcut parte: un expert educațional centru, un administrator suport centru, expert consiliere centru, supervizare specialist prevenție. Centrele de asistență socio-educativă au fost dotate cu infrastructură TIC modernă, utilă în vederea oferirii unor servicii adaptate programului flexibil al beneficiarilor. De asemenea, la nivelul CASE a fost constituită o echipă multidisciplinară, formată din cadre didactice, consilieri și alte categorii de personal suport, mediatori școlari, asistenți sociali, coordonată de personalul angajat din centre, menționat mai sus.

Un alt aspect important al implementării ADS prin proiectul ACTIV a fost oferirea de beneficii materiale din cadrul proiectului cursanților înscriși (bursă semestrială, în condiții de participare și absolvire și un kit didactic) și profesorilor care au fost implicați în proiect: consilieri, directori, profesori. De asemenea, fiecare CASE a beneficiat de suport logistic în cadrul proiectului (kit teleprezență, ecran touchscreen, 15 laptopuri, set echipament audio, copiator, conexiune internet, 20 seturi de mobilier). Nu în ultimul rând, în organizarea programului a fost pus accentul pe derularea de activități de asistență și consiliere, precum și activități menite să îmbunătățească colaborarea dintre școală și comunitate datorită activităților non-formale cu ocazia unor evenimente speciale, precum și a campaniilor cu scopul creșterii gradului de conștientizare a problematicii abandonului școlar.

În cazul județului Tulcea a fost elaborat de către Inspectoratul Județean Tulcea un raport intitulat „Programul „A doua șansă” – bilanț și perspective” (Autoare: Mioara Ranciu)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

În care a fost analizat impactul programului ADS în județ. Printre aspectele pozitive enunțate în raport se numără: atragerea unui număr mare de beneficiari; adaptarea programului pentru cei care aveau un loc de muncă astfel încât să și-l poată păstra; asigurarea unui program individualizat de pregătire în funcție de aspirațiile și nevoile elevilor; înscrierea unor persoane vârstnice ca urmare a faptului că nu există limită superioară de vârstă pentru înscrierea în program. Printre aspectele negative au fost enunțate: condiționarea organizării ADS numai în condițiile existenței, de regulă, a minimum 15 participanți, lipsa unui program cu frecvență redusă.

În raport au mai fost făcute câteva constatări care fac dezirabilă continuarea programului la nivelul școlilor din județ: a existat un număr considerabil de cereri de înscriere pentru luna octombrie 2015; vârsta medie a celor care se înscriu este 16-30 ani; există o disponibilitate mare a cadrelor didactice de a se implica în program; există demersuri prin care autoritățile locale, organizațiile non-guvernamentale oferă sprijin școlilor care organizează programul; au fost amenajate puncte de informare în școli și la primărie cu privire la beneficiile programului ADS.

Programul ADS se organizează în județul Tulcea începând cu anul 2006. Între 2008 și 2014 au existat 84 absolvenți în ciclul primar, iar în perioada 2009-2013 au reușit să finalizeze ciclul secundar inferior 44 de persoane (dintre care 50% au obținut un loc de muncă). În anul școlar 2014-2015 au finalizat ADS învățământ primar 90 de beneficiari, și 20 au finalizat ADS secundar inferior, obținând calificări de frizer și tehnician agricol.

În cazul județului Brăila, înainte de proiectul ACTIV, numai două școli au organizat programul ADS: Școala Gimnazială „Nikos Kazantzakis” Braila și Școala Gimnazială „Anton Pann”, Brăila. În prima școală programul a fost organizat în perioada 2006-2013 având anual aproximativ 60 de beneficiari până în 2010 și aproximativ 80 din 2011 când a fost implementat și Proiectul POSDRU „Educatia - o sansa pentru fiecare” care a asigurat finanțarea cadrelor didactice și burse pentru beneficiarii din program. Numărul cadrelor didactice a variat între 6 și 9 persoane pe an. Rata de absolvire a programului a fost de aproximativ 80%, iar rata de inserție pe piața muncii a fost de aproximativ 50%. Nu în ultimul rând, o persoană care a absolvit acest program a urmat studii superioare.

În cadrul Școlii Gimnaziale „Anton Pann” programul s-a desfășurat în perioada 2009-2013, fiind organizat atât ADS – învățământ primar, cât și ADS – învățământ secundar.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚUL TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Numărul beneficiarilor a variat între 50 în anul școlar 2009-2010 și 67 în anul școlar 2012-2013. Rata de promovabilitate a scăzut în timp, fiind de 76% în anul școlar 2009-2010 și de numai 44% în anul școlar 2012-2013.

Programul ADS în general poate fi considerat un program compensatoriu pentru că în Legea Educației Naționale este stipulat faptul că sistemul de învățământ trebuie să ofere șanse egale de acces și participare la educație în primii 10 ani de școală, acești ani fiind de altfel obligatorii. Prin activitățile întreprinse în proiectul ACTIV s-a dorit oferirea unui cadru care să ofere nu numai șansa celor care au abandonat școala să revină în învățământ, dar să contribuie și la reducerea fenomenului abandonului școlar destul de răspândit în comunitățile dezavantajate din punct de vedere economic și social.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

III. Metodologie

Designul cercetării

Obiectivul general al studiului a fost de a analiza contextul în care a fost implementat programul ADS în școlile care au fost implicate în proiectul ACTIV și reunite sub coordonarea centrelor de asistență socio-educativă (CASE), precum și explorarea potențialului de dezvoltare al programului din perspectiva actorilor direct implicați. Asumpția de la care am plecat este că dezvoltarea și îmbunătățirea unor astfel de programe se poate face luând în considerare vocile celor care lucrează „la firul ierbii”, precum și a celor care au beneficiat direct de implementarea programului. Principalul mijloc prin care s-a realizat analiza a fost ancheta sociologică de teren care a utilizat atât metode cantitative, cât și calitative.

Dimensiunile de cercetare ale anchetei de teren au avut în vedere următoarele aspecte:

1. Analiza percepțiilor și atitudinilor beneficiarilor asupra abilităților didactice ale profesorilor din programul ADS.
2. Identificarea experiențelor avute de beneficiari în programul ADS și a principalelor bariere întâmpinate de aceștia în frecventarea/finalizarea programului ADS.
3. Analiza așteptărilor pe care beneficiarii le au de la program și evaluarea gradului de utilitate al programului din perspectiva acestora.
4. Evaluarea gradului de implicare și motivația personalului didactic programul ADS.
5. Explicarea modalității în care se manifestă relația dintre școală (reprezentată prin profesori și directori), familie și comunitatea mai largă (care include: biserica, primăria, ong-uri, alte instituții).

Aceste dimensiuni au fost stabilite de comun acord cu experții educaționali din fiecare centru de asistență socio-educativă. De altfel o primă etapă a cercetării, cea care a presupus faza de documentare a implicat inclusiv discuții cu inspectori, directori, tutori, profesori, consilieri. Aceste discuții au avut loc prin intermediul aparatului achiziționat prin proiect (kit-ul de teleprezență), fiind organizate anterior desfășurării cercetării de teren, întâlniri cu fiecare CASE în vederea obținerii de informații relevante despre comunitățile locale și modalitatea de

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

GOVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCĂȚĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

implementare a programului. Pe baza acestor informații, au fost elaborate instrumentele de cercetare astfel încât validitatea acestora să fie ridicată.

Metodologia cercetării a fost una mixtă, cu aplicarea atât a unor instrumente cantitative (chestionarul sociologic) și a unora calitative (interviuri, focus-grupuri, fișa CASE). Ambele abordări au avut prioritate egală în colectarea și interpretarea rezultatelor. Există cercetători care consideră că metodologia mixtă reprezintă o a treia paradigmă metodologică în științele sociale (alături de paradigmele cantitativă și calitativă) (Burke et al. 2007). Filosofia metodelor mixte este cea a pragmatismului potrivit căreia întrebările de cercetare complexe presupun utilizarea unei abordări metodologice complexe. Astfel, plecând de la particularitățile din proiectul ACTIV, și de la trăsăturile generale ale programului ADS au fost stabilite dimensiunile de cercetare și abordarea corespunzătoare pentru fiecare dintre acestea. În analiza datelor, au fost utilizate simultan informații obținute în componenta cantitativă sau calitativă. Au fost utilizate preponderent metode de analiză statistică descriptivă pentru analiza datelor cantitative și metode de analiză tematică pentru adatele calitative.

Populația inclusă în studiu

Unitățile de analiză ale studiului au fost cele 16 școli în care s-au implementat programe ADS și care aparțin unuia din cele 4 centre de asistență socio-educativă organizate prin proiectul ACTIV. În *Tabelul 1* sunt prezentate școlile care au fost incluse în studiu și centrele de asistență socio-educativă care asigură suport pentru câte patru școli unde se desfășoară un program de tip ADS, precum și numărul de elevi și de profesori din fiecare școală. Au fost studiate separat două categorii de populație: beneficiarii ADS și personalul didactic și nedidactic (profesori, tutori CASE, directori, consilieri școlari) implicați în școlile care au organizat programul ADS în proiectul ACTIV.

Colectarea datelor a inclus completarea a 228 chestionare de către beneficiari și 133 chestionare de către profesori, realizarea a 15 interviuri semi-structurate cu beneficiari și a 29 interviuri semi-structurate cu profesori, realizarea a 4 focus-grupuri cu profesori și completarea a 4 fișe CASE de către experții educaționali (a se vedea *Tabelul 2*). În ultima secțiune a analizei datelor sunt prezentate datele socio-demografice ale beneficiarilor și cadrelor didactice, precum și informații despre școlile în care s-a implementat programul.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Tabelul 1. Structura proiectului ACTIV

Județ	Centru de asistență socio-educativă (CASE)	Școală în care se desfășoară programul ADS	Număr elevi	Număr profesori
Tulcea	Colegiul „Brad Segal” Tulcea	Șc. Profesională „Danubius Tulcea”	25	11
		Șc. Primară Nr. 9 Tulcea	18	2
		Șc. Gimnazială „Elena Doamna” Tulcea	24	9
		Șc. Gimnazială „Grigore Antipa” Tulcea	13	7
Tulcea	Liceul Teoretic „Constantin Brătescu” Isaccea	Șc. Gimnazială „Nichifor Ludovig” Niculițe	31	8
		Șc. Gimnazială „Mihai Eminescu” Valea Teilor	38	10
		Șc. Gimnazială Nr. 1 Măcin	38	12
		Lic. Tehnologic „Simion Leonescu” Luncavița	12	6

Tabelul 2. Sumarul populației studiate

Județ	Chestionare cu beneficiari	Chestionare cu profesori	Interviuri cu beneficiari	Interviuri cu beneficiari	Focus-grupuri	Fise CASE
Tulcea	150	74	12	12	2	2
Brăila	78	59	3	17	2	2

Instrumentele de cercetare

Așa cum am subliniat anterior, în cadrul studiului au fost folosite atât metode calitative cât și metode cantitative. Mai jos vom descrie instrumentele de cercetare și dimensiunile urmărite de către fiecare dintre acestea.

Anchetă sociologică pe bază de chestionar. Două chestionare au fost dezvoltate în vederea contextualizării implementării programului ADS prin proiectul ACTIV. În primul rând, a fost elaborat un *chestionar pentru beneficiarii* înscriși în programul ADS, desfășurat prin proiectul ACTIV care a utilizat scale de tip Likert, scale nominale și întrebări deschise. Acest instrument a fost construit plecând de la următoarele dimensiuni de cercetare:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

- Atitudinea beneficiarilor față de programul ADS în general
- Gradul de informare al beneficiarilor cu privire la programul ADS
- Gradul de mulțumire al beneficiarilor în ceea ce privește implicarea în programul ADS organizat în cadrul proiectului ACTIV
- Atitudini și opinii ale beneficiarilor privind utilitatea programului ADS organizat în cadrul proiectului ACTIV
- Gradul de participare la ore al beneficiarilor în programul ADS
- Atitudini și opinii ale beneficiarilor cu privire la modalitatea în care se desfășoară cursurile în programul ADS organizat în cadrul proiectului ACTIV
- Atitudini și opinii ale beneficiarilor privind dificultățile întâmpinate de profesori în implementarea programului ADS în cadrul proiectului ACTIV

Aceste dimensiuni ale cercetării au fost operaționalizate în variabile măsurabile ce pot fi consultate în **Anexa I**.

Acest chestionar a fost aplicat de către operatori de teren instruiți în prealabil de către echipa de proiect. Populația provine dintr-o listă de 346 elevi înscriși în programul ADS în cele 16 școli din județele Tulcea și Brăila. Dintre aceștia 228 au participat la studiu, așadar rata de răspuns a fost de aproximativ 66%. Chestionarul a fost administrat de operatori în incinta școlii utilizând metoda *față-în-față*. În cazul persoanelor sub 18 ani, a fost cerut acordul părinților pentru ca aceștia să poată fi intervievați.

Un al doilea chestionar standardizat a fost construit pentru profesorii care au predat în programul ADS implementat prin proiectul ACTIV. Acest chestionar de asemenea a utilizat scale de tip Likert, scale nominale și întrebări deschise. Acest instrument și-a propus să măsoare următoarele aspecte:

- Atitudini și opinii ale profesorilor față de programul ADS în general
- Gradul de informare al profesorilor cu privire la programul ADS
- Gradul de mulțumire al profesorilor cu privire la implicarea în programul ADS organizat în cadrul proiectului ACTIV
- Atitudini și opinii ale profesorilor privind utilitatea programului ADS organizat în cadrul proiectului ACTIV
- Percepția profesorilor privind principalele dificultăți cu care se confruntă școala în care predau

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

- Atitudini ale profesorilor cu privire la infrastructura educațională din școala în care predau
- Atitudini și opinii ale profesorilor privind dificultățile întâmpinate în implementarea programului ADS în cadrul proiectului ACTIV
- Percepția profesorilor privind beneficiile oferite prin programul ADS organizat în cadrul proiectului ACTIV.

Variabilele rezultate pot fi vizualizate în **Anexa 2**. Acest chestionar a fost completat în regim auto-administrat de profesorii care au predat în programul ADS. Populația provine dintr-o listă de 145 profesori care predau oficial în programul ADS, în cele 16 școli din județele Tulcea și Brăila. Dintre aceștia 133 au completat chestionarul, așadar rata de răspuns a fost de aproximativ 92%.

Interviuri semi-structurate. Două grile de interviu semi-structurate au fost elaborate în vederea colectării de date calitative cu privire la implementarea programului ADS. Un prim studiu a avut ca obiectiv analiza experiențelor beneficiarilor implicați într-un program ADS organizat prin proiectul ACTIV în care s-au desfășurat activități specifice, fiind complementar programelor de prevenire a fenomenului abandonului școlar. Eșantionarea a fost una specifică cercetării calitative, fiind orientată către scopul urmărit (*purposeful sampling*). Un număr de 15 interviuri semi-structurate cu beneficiarii programului ADS au fost realizate, grila de interviu fiind dezvoltată în colaborare cu experți din CASE (expert educațional centru, administrator suport centru, expert consiliere centru, supervizare specialist prevenție), facilitată de achiziția echipamentelor cu care au fost dotate centrele (internet, laptopuri, kit teleprezență, ecran touchscreen, echipament audio etc.). Unul dintre criteriile principale în funcție de care a fost elaborată grila a fost flexibilitatea, interviurile axându-se pe teme și întrebări generale astfel încât să permită o abordare conversațională. Temele luate în considerare au fost:

- Motivația înscrierii în programul ADS organizat prin proiectul ACTIV
- Modalitatea de raportare a beneficiarilor ADS la fenomenul abandonului școlar și la strategiile de prevenție
- Experiența cotidiană a beneficiarilor în programul ADS organizat prin proiectul ACTIV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

- Motivația participării/neparticipării la cursuri/activități organizate prin proiect
- Importanța beneficiilor oferite prin proiect pentru în vederea bunei desfășurări a programului
- Perspectiva beneficiarilor cu privire la modalitățile de îmbunătățire a implementării programului și reducerii fenomenului abandonului școlar, plecând de la propriile experiențe.

În **Anexa 3** poate fi consultată grila de interviu aplicată beneficiarilor ADS.

O a doua componentă a studiului bazat pe metoda interviului semi-structurat a implicat aplicarea acestora profesorilor care au predat în programul ADS, organizat în cadrul proiectului ACTIV. La fel ca în cazul beneficiarilor, eșantionarea a fost una specifică cercetării calitative, fiind orientată către scopul urmărit (*purposeful sampling*). Un număr de 29 de interviuri semi-structurate cu profesori au fost realizate. Temele luate în considerare au fost:

- Identificarea mediilor socio-familiale de proveniență și a profilurilor cursanților ADS
- Raportarea profesorilor care predau în ADS la fenomenul abandonului școlar și la strategiile de prevenție existente
- Motivația participării în calitate de profesori în programul ADS organizat prin proiectul ACTIV
- Experiența cotidiană a profesorilor în programul ADS organizat prin proiectul ACTIV
- Rolul activităților din proiect pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice
- Identificarea unor direcții de îmbunătățire a implementării programului plecând de la experiențele cadrelor didactice.

În **Anexa 4** poate fi consultată grila de interviu aplicată profesorilor.

Focus-grupuri. Complementar interviurilor cu profesorii, au fost realizate 4 focus-grupuri cu personalul didactic din cele 16 școli din Tulcea și Brăila, în vederea discutării în profunzime pe baza exemplelor de bună practică și a dificultăților întâmpinate în implementarea programului. Acestea au fost organizate în centrele CASE și înregistrate cu ajutorul tehnologiei achiziționate prin proiect. Discuțiile de grup au avut ca teme generale:

- Analiza profilului beneficiarilor ADS

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

- Rolului pe care proiectul ACTIV I-a avut în construirea relației dintre profesori și comunitatea locală
- Rolul fondurilor europene pentru implementarea programelor de tip ADS
- Identificarea unor direcții de îmbunătățire a programului
- Identificarea unor soluții de reducere a fenomenului abandonului școlar.

În **Anexa 5** poate fi consultată grila de interviu aplicată profesorilor.

Fișă CASE. Prin intermediul acestui instrument au fost colectate informații generale referitoare la școlile și comunitățile locale în care a fost implementat programul ADS. Pentru această componentă au fost completate fișe de către experții educaționali din fiecare centru de asistență socio-educativă cu scopul de a obține informații și date statistice referitoare la programul ADS implementat prin proiect și în mod specific la rolul CASE, la fenomenul abandonului școlar în instituțiile în care s-a implementat programul, precum și la mediile socio-economice de proveniență ale beneficiarilor ADS. În **Anexa 6** poate fi consultată fișa CASE.

Dimensiunile urmărite în fișa CASE au fost:

- Identificarea obiectivelor principale ale CASE din perspectiva experților educaționali
- Identificarea tipurilor de activități desfășurate în CASE și modelele de „bună practică” descrise de experții educaționali
- Rolul CASE în dezvoltarea colaborării cu comunitatea locală (autorități locale, comitete de părinți, biserică, cetățeni)
- Principalele dificultăți ale CASE din perspectiva experților educaționali
- Colectarea de informații generale cu privire la participarea la educație în fiecare școală din cele 4 CASE.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GOVERNUL
ROMÂNIEIMINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

IV. Analiza datelor

Principalele cauze ale abandonului școlar în școlile din proiectul ACTIV

Beneficiarii proiectului ACTIV dar și a programelor de tipul ADS în general sunt persoane care au abandonat școala, numărul celor care nu au fost înscriși niciodată într-o formă de învățământ fiind unul foarte mic. În acest sens, o primă temă urmărită în cadrul studiului a fost aceea a abandonului școlar, pentru a contura o imagine asupra cauzelor percepute atât de către beneficiari cât și de profesori care determină apariția și perpetuarea fenomenului dar și posibile piste de urmat în îmbunătățirea numărului de copii care rămân în sistemul educațional.

Astfel, factorii care determină decizia indivizilor de a abandona sistemul de învățământ menționați de beneficiarii ADS în timpul interviurilor, pot fi încadrați mai degrabă în categoria factorilor exteriori/externi școlii. Respondenții au invocat problema mediului defavorizat din punct de vedere economic și social în care trăiesc elevii care abandonează școala. Această perspectivă este susținută și de majoritatea studiilor referitoare la problematica abandonului școlar potrivit cărora condițiile materiale precare sunt cele care determină în cea mai mare măsură abandonul școlar (Christle et al. 2007). Există însă și perspectiva conform căreia anumiți factori individuali precum „faptul că se plictisesc la ore” sau „dezinteresul față de școală” menționați de beneficiari. Aceste afirmații trebuie interpretate însă cu precauție, întrucât cele mai multe cazuri factorii individuali sunt de asemenea rezultatul factorilor ce țin de mediul socio-familial de origine.

„Saracie, mai multe... lipsuri, neajunsuri, certuri in familie, copiii vad si nu mai le arde lor de scoala.” Beneficiar Brăila, 36 ani

„Plictiseală, probabil nu le place la ore...” Beneficiară Tulcea, 16 ani

Profesorii au declarat de asemenea că mediul socio-economic al familiilor cursanților are un efect major asupra fenomenului abandonului școlar. O parte importantă dintre cei care abandonează timpuriu învățământul fac parte din familii care trăiesc din resurse financiare extrem de limitate, în unele cazuri sub pragul de sărăcie absolută. În această situație, foarte mulți copii se află în situația de a munci pentru a aduce venituri în casă sau a susține alături de

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

părinți căminul (au grijă de frați, gătesc, desfășoară munci agricole alături de ei) și astfel abandonează învățământul. Pe lângă factorul economic, nivelul de educație al părinților scăzut este un element care are un efect important asupra fenomenului abandonului școlar, fiind ilustrat de profesori ca „lipsa unor modele sau a modelelor potrivite”, sau sub forma reproducerii sociale a statutului parental.

Factorul cultural a fost de asemenea invocat în interviuri, abandonul fiind considerat de multe ori o consecință a practicilor culturale ale persoanelor de etnie romă care de exemplu „își căsătoresc timpuriu fetele și nu le mai lasă la școală”. De asemenea, grupurile de egali sunt considerate răspunzătoare pentru determinarea abandonului școlar și nu în ultimul rând, la fel ca și beneficiarii, profesorii invocă aproximativ aceiași factori individuali, precum: dezinteresul elevilor sau „atitudine nepotrivită față de școală”. Este însă important de menționat este faptul că nu există profesori și nici beneficiari care să considere că școala/profesorii sunt factori responsabili sau implicați în apariția sau reproducerea fenomenului abandonului școlar. Sigur că acest lucru nu e evident, dar decizia elevilor de a abandona învățământul este rezultatul unui cumul de factori, iar cei școlari pot avea un rol important în determinarea sau întărirea deciziei de abandon: fie pentru că școala (și aici ne referim la instituție în general, pornind de la minister până la locul în care se desfășoară cursurile) nu a putut anticipa problemele cu care se confruntă elevii, fie pentru că nu a reușit să găsească soluții pentru a ajuta acea persoană, mai ales în condițiile în care stipulează la nivel oficial obligativitatea învățământului până la 10 clase. Faptul că în cercetării atât profesorii cât și beneficiarii nu au subliniat importanța școlii privind acest fenomen ridică un semn de exclamare și subliniază necesitatea asumării de către școală a unui rol mai important în combaterea abandonului. Mai mult, paradigma culturalistă potrivit căreia „cultura școlii” e considerată superioară „culturii mediului rural” sau „culturii unor comunități de romi”, de exemplu, este de asemenea problematică pentru că poate îndepărta elevii de școală. În acest sens, o parte dintre profesori pleacă de la premisa că soluția este mai degrabă un proces de asimilare în cultura dominantă a școlii.

„Situatia financiara a familiilor. Parintii sunt nevoiti sa-i trimita la munca. Ii folosesc pentru a avea anumite surse. Populatia e la limita subzistentei. Alte motive – dezinteresul, lipsa unor modele pozitive de reusita in societate.” R. C., Profesor Brăila

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

„Lipsa de educatie in familie... nepăsarea familiei” A. C., Prof. Brăila

„Cred că abandonează școala pentru că nu au susținere din partea familiei, motive financiare sau pentru că familia nu conștientizează importanța educației.” D.I., Prof. Tulcea

„Situția materială precară de acasă, lipsa de interes, anturajul, dezinteresul familiei față de școală.” T.G., Prof. Tulcea

„Într-un procent foarte mic ne lovim de problema abandonului. Se întâlnește mai des în etnia romă pentru că fetele sunt nevoite să se mărite de la o vârstă timpurie.” G. R., Prof. Tulcea

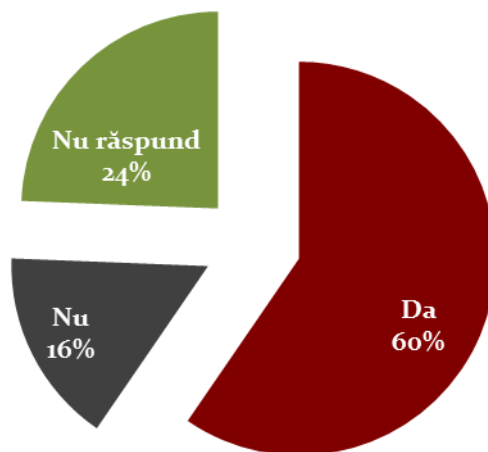
Desigur, în momentul în care profesorii au fost întrebați ce soluții ar propune pentru combaterea abandonului școlar, o parte dintre răspunsuri s-au referit la rolul pe care școala trebuie să și-l asume. Au fost și profesori care au dat răspunsuri vagi, formulate cel mai des la diateza reflexivă „să se intereseze mai mult despre școală”, „să valorizeze mai mult educația” etc., însă cea mai mare parte a celor intervievați, sau care au participat la focus grupuri au discutat despre importanța proiectelor care au ca scop specific combaterea abandonului școlar. De altfel, datele cantitative relevă faptul că una dintre cele mai importante problemele cu care școala în care profesorii predau este cea a abandonului școlar, alături de cea a absenteismului. În mare parte motivul pentru care sunt invocate aceste proiecte este suportul financiar oferit de cele mai multe ori participanților dar și celor responsabili de derularea acestora. Astfel, sunt subliniate două aspecte importante: principala cauză a abandonului școlar identificată de participanții la studiu: dificultățile de natură economică. Un al doilea aspect mai puțin evident este subfinanțarea învățământului în general care determină lipsa resurselor materiale ale școlii și o motivație mai mică a profesorilor (în ciuda elementului vocațional subliniat de către mulți dintre aceștia: ”la ce salarii sunt în învățământ e clar că nu facem asta pentru bani, profesia noastră este una de vocație”) de a se implica activ în identificarea cauzelor și descoperirea de soluții locale la problema abandonului (ceea ce nu înseamnă că majoritatea profesorilor nu sunt interesați de această problemă) în absența unor proiecte .

Aproximativ 60% dintre profesori care predau în programul ADS au declarat că au existat programe de prevenire a abandonului școlar în școala în care predau. Numai 16% dintre profesori au declarat că nu au existat, iar 24% fie nu au dorit să răspundă, fie nu au știut dacă au existat astfel de programe (vezi **Figura 1**).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 1 – Perspectiva profesorilor cu privire la strategiile de reducere a abandonului școlar

Au existat programe de prevenire a abandonului școlar în localitate?

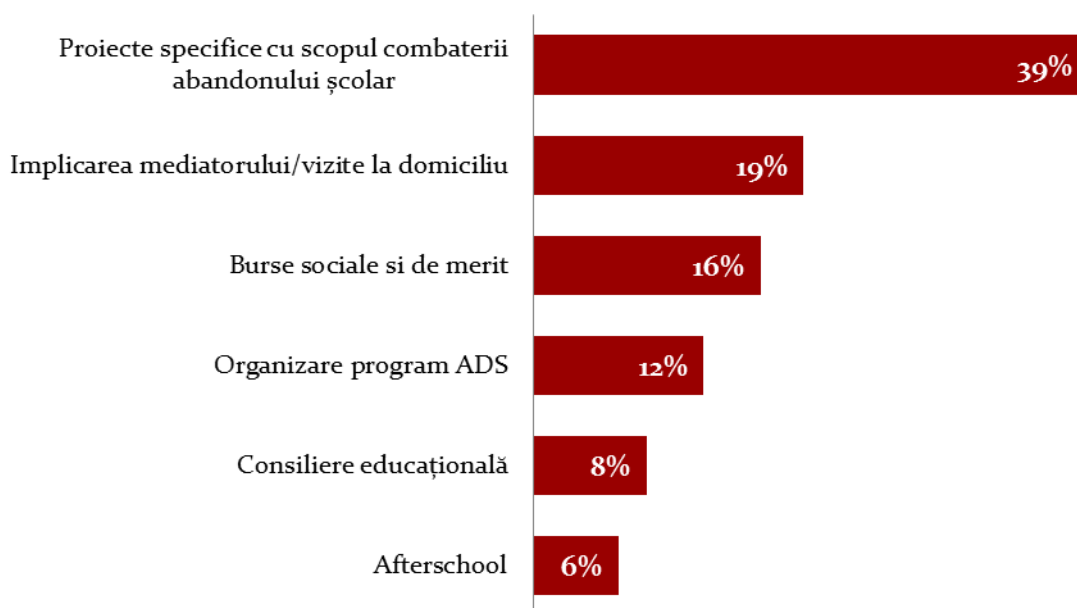

Dintre strategiile enunțate de către profesorii în a căror școală au existat programe de prevenire a abandonului școlar, mai mult de jumătate dintre respondenți au declarat că proiectele specifice de tipul „Zone de educație prioritară” (ZEP), sau „Hai la școală” (al UNICEF), care au ca scop central combaterea abandonului școlar a fost cea mai des întâlnită măsură (mai multe detalii cu privire la astfel de programe pot fi întâlnite pe pagina Institutului de Științe ale Educației: <http://www.ise.ro/>). În **Figura 2** sunt prezentate și alte strategii mai specifice menționate de profesori: implicarea mediatorului școlar, în special prin vizite la domiciliu, oferirea de burse sociale și de merit, organizarea de programe ADS (de altfel, în componenta cantitativă profesorii au răspuns aproape în unanimitate că programul ADS ajută în foarte mare și mare măsură la combaterea abandonului școlar), consiliere educațională pentru elevi și părinți, și programe de tip afterschool.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 2 - *Perspectiva profesorilor cu privire la strategiile de reducere a abandonului școlar*

■ Ce strategii pentru reducerea abandonului școlar au existat în școala dvs.?

În privința măsurilor care s-ar putea lua pentru a reduce abandonul școlar în general, aproximativ 4 din 10 profesori au menționat importanța îmbunătățirii relației dintre școală, comunitate și familie, cu accentul pus pe implicarea părinților (vezi **Figura 3**). De asemenea, stimularea materială a cursanților și oferirea de programe de tip afterschool, kituri educaționale didactice, alimente etc. pot reprezenta strategii reușite de combatere a abandonului școlar în condițiile în care elevii fac parte din grupuri vulnerabile. O mai mică parte dintre profesori, aproximativ 12% au propus termeni mai duri, precum „educarea părinților”, asumând că aceștia nu conștientizează importanța școlii și că trebuie găsită o formă prin care aceștia trebuie să o facă. Mai mult, 5% dintre profesori sunt chiar mai radicali, sugerând sancționarea părinților care nu își mai trimit copiii la școală, fie prin amenzi, fie prin retragerea ajutorului social.

Două alte teme importante au apărut în discursurile profesorilor fie în timpul interviurilor, fie în focus-grupuri. În primul rând, o parte a acestora consideră că implicarea elevilor în cât mai multe activități extracurriculare este utilă în vederea combaterii abandonului școlar prin crearea unei legături strânse între elevi și mai ales între elevi și profesori. De asemenea, o problemă specifică identificată de profesori este „etnicizată”, aceștia considerând că practicile culturale, de tipul celei a căsătoriilor timpurii, au un efect

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

major asupra deciziei de abandon școlar, având în vedere că normele școlii blamează un astfel acest tip de comportament. Rezultatul final este în unele cazuri sesizarea de către școală a altor instituții, precum protecția copilului sau poliția. De asemenea, fenomenul migrației temporare pentru muncă a fost menționat ca posibilă cauză pentru abandonul școlar, lucru care nu oferă foarte multe șanse de reușită școlii, în încercarea de a combate fenomenul abandonului.

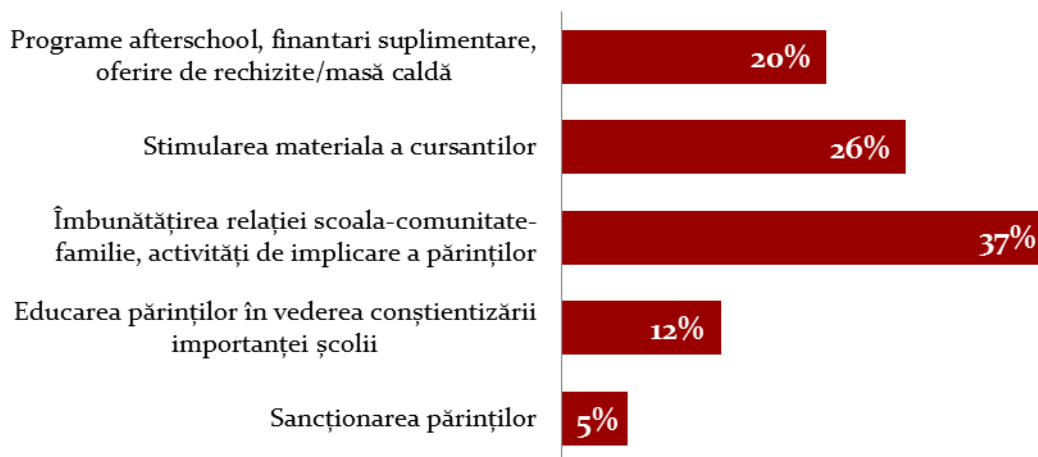
„Exista un anumit plan de lucru, implicari in anumite proiecte care au ca tinta strategica eradicarea abandonului scoalar. Implicarea lor cat mai mult in activitati extrascolare.” R.C., Prof. Brăila

„Noi am avut un plan de combatere a abandonului școlar, am avut discuții între profesori și părinți, vizite la domiciliu, dar cei care abandonează școala sunt de etnie romă și aleg să plece în alte țări în timpul anului școlar.” A. F., Prof. Tulcea

„Cum reușim...inițiem legături cu familia, cu protecția copilului, cu poliția.” A. V., Prof. Tulcea [referitor la cazurile de abandon școlar cauzat de căsătoriile timpurii ale romilor]

Figura 3 - Perspectiva profesorilor cu privire la strategiile de reducere a abandonului școlar

■ Ce măsuri credeți că s-ar putea lua pentru a reduce abandonul școlar?

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Importanța programului ADS pentru beneficiari și profesori

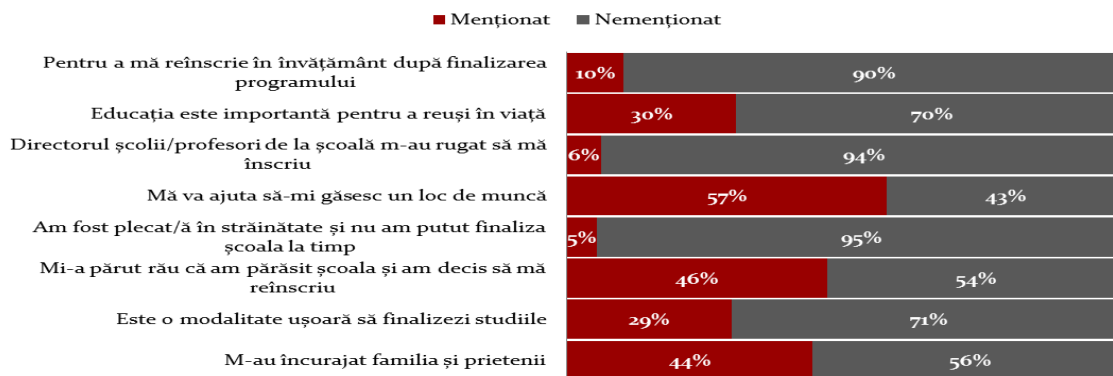
Pentru a înțelege mai bine perspectiva beneficiarilor asupra programului ADS și dacă acesta este calibrat pe așteptările grupului țintă pe care îl vizează este important să mapăm teritoriul motivațiilor acestora. Astfel, **Figura 4** prezintă motivația înscrierii în program a beneficiarilor. Cea mai importantă rațiune a înscrierii în program menționată de beneficiari a fost „speranța că vor obține un loc de muncă”, 6 din 10 persoane declarând acest lucru. În ordinea descrescătoare importanței au urmat părerile de rău în ceea ce privește faptul că au abandonat școala, organizarea ADS fiind considerată în prezent o oportunitate de a finaliza învățământul obligatoriu, urmată de încurajările venite din partea familiilor și prietenilor acestora.

Aproximativ 3 din 10 respondenți au menționat că unul dintre motivele principale care au determinat înscrierea în program a fost conștientizarea faptului că educația este importantă pentru a reuși în viață. Acest lucru demonstrează faptul că nu trebuie asumat că părinții (beneficiarii ADS sunt în mare parte și părinți) nu conștientizează importanța educației pentru propriii lor copii.

De asemenea, 3 din 10 respondenți au considerat că programul ADS în forma actuală reprezintă o modalitate destul de simplă de a finaliza învățământul. Contrar declarațiilor unor profesori, vizitele în comunitate ale directorilor și profesorilor, nu au avut un rol definitoriu în decizia de a se înscrie în program. De asemenea, numai 5% dintre respondenți au declarat că s-au înscris în program pentru că au plecat în străinătate și prin urmare, au fost nevoiți să își întrerupă studiile. Acest lucru infirmă ideile profesorilor care consideră că acesta este cel mai des întâlnit factor care determină abandonul școlar.

Figura 4 – Motivația înscrierii în ADS

Care sunt principalele motive pentru care ai ales să te înscrii în programul ADS?
(răspuns multiplu)

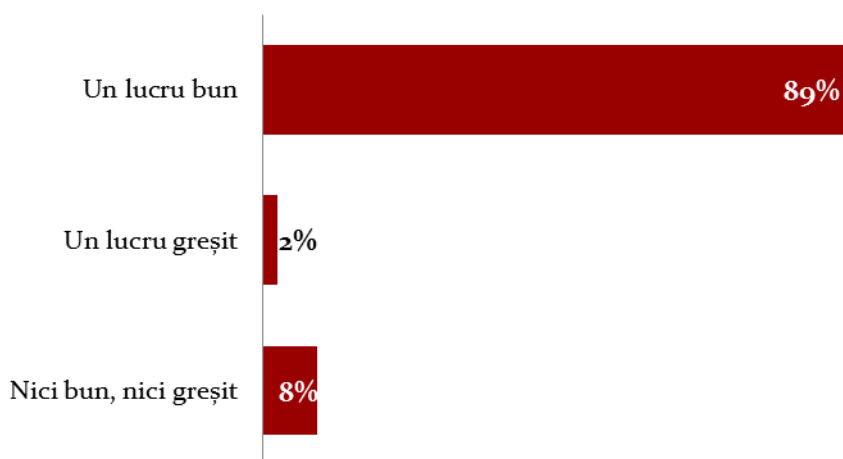
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Întrebați la modul general ce părere au despre programul ADS, 9 din 10 beneficiari care au urmat programul au oferit un feedback pozitiv, considerând că este mai degrabă un lucru bun (vezi **Figura 5**). Numai 2% dintre respondenți au declarat că este un lucru greșit, iar 8% au declarat că nu e nici bun, nici greșit.

Profesorii de asemenea au răspuns mai degrabă pozitiv. Pe o scală de la 1 la 7, unde 1 înseamnă foarte nemulțumit și 7 foarte mulțumit, 78% dintre profesori au ales 5, 6 și 7, adică 80% dintre profesorii se declară mulțumiți de programul ADS în general, numărul nemulțumiților fiind insignifiant (vezi **Figura 6**).

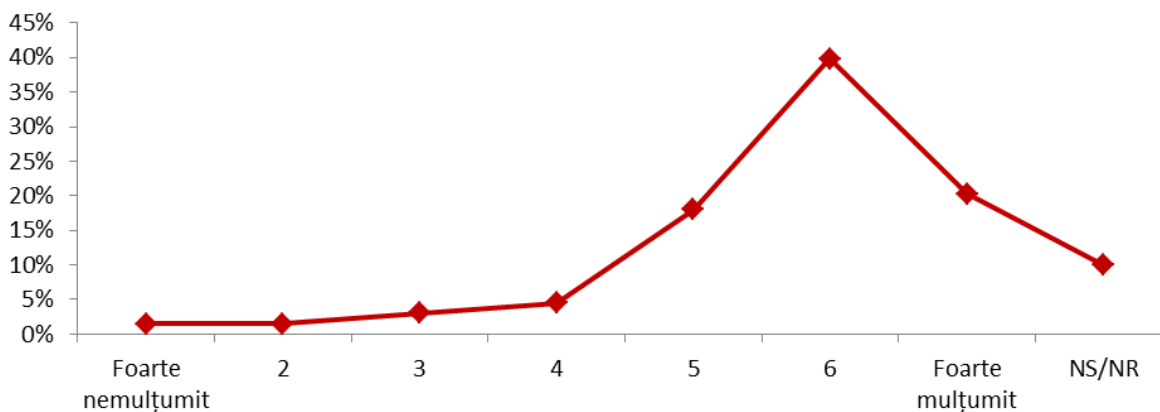
Figura 5 – Opinia generală a beneficiarilor cu privire la programul ADS

■ În general vorbind, crezi că programul ADS este mai degrabă...

Figura 6 – Gradul de mulțumire al profesorilor cu privire la programul ADS

Cat de multumit/ă sunteți de modul în care se desfășoară programul ADS în școala dvs? O să va rog să-mi dați note pe o scală de la 1 la 7 unde 1 înseamnă "foarte nemulțumit" și 7 "foarte mulțumit"

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

GOVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

În ceea ce privește gradul de utilitate al programului pentru beneficiari răspunsurile depind în primul rând de ciclul finalizat. Cei care au finalizat ciclul primar se confruntau cu problema analfabetismului, prin urmare programul le-a fost de mare folos pentru a învăța să scrie și să citească, iar cei din ciclul secundar s-au gândit mai degrabă la finalități ceva mai îndepărtate precum integrarea socio-profesională, sau continuarea studiilor la liceu. Vârsta este de asemenea importantă, cu cât beneficiarii sunt mai tineri cu atât crește probabilitatea să se gândească la continuarea studiilor.

„M-a ajutat deoarece nu știam să-mi scriu nici numele bine, nici nu puteam să citesc cursiv, însă după ce am absolvit 1-4, pot să spun că înțeleg mai bine, pot să scriu, să socotesc, este o binecuvântare.” Beneficiară Tulcea, 45 ani

„Acuma pot sa ma angajez mai usor unde doresc, ca am facut si pentru meserie.” Beneficiară Brăila, 36 ani

„Adica pot sa fac un liceu, eventual o facultate.” Beneficiară Brăila, 20 ani

Pentru persoanele care au copii în întreținere și care merg la școală, programul a reprezentat de asemenea o oportunitate de a înțelege ce se predă la școală și de a comunica cu propriii copii despre școală. Acest lucru este esențial și pentru că de multe ori cazurile de abandon școlar au loc ca urmare a „diferențelor între ceea ce se promovează la școală și ce se promovează acasă”. Faptul că părinții merg la școală îi ajută să se familiarizeze cu normele instituționale ale școlii și astfel să își poată ajuta mai mult proprii copii.

„M-a ajutat acest lucru pentru că pot să-mi ajut și eu acum copiii.” Beneficiară Tulcea, 45 ani

„Pentru că învăț și nu mai râd copiii mei de mine, stiu să-i ajut și pe ei unde nu știu prea multe.” Beneficiară Tulcea, 32 ani

Nu în ultimul rând, câțiva beneficiari intervievați au menționat faptul că au existat și motivații foarte concrete pentru care au ales să finalizeze programul ADS secundar. Printre aceste motivații se numără obținerea unei adeverințe necesare la locul de muncă pentru a nu mai lucra la negru, posibilitatea de a face școala de șoferi și de a obține permisul de conducere, precum și obținerea bursei de participare în program.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

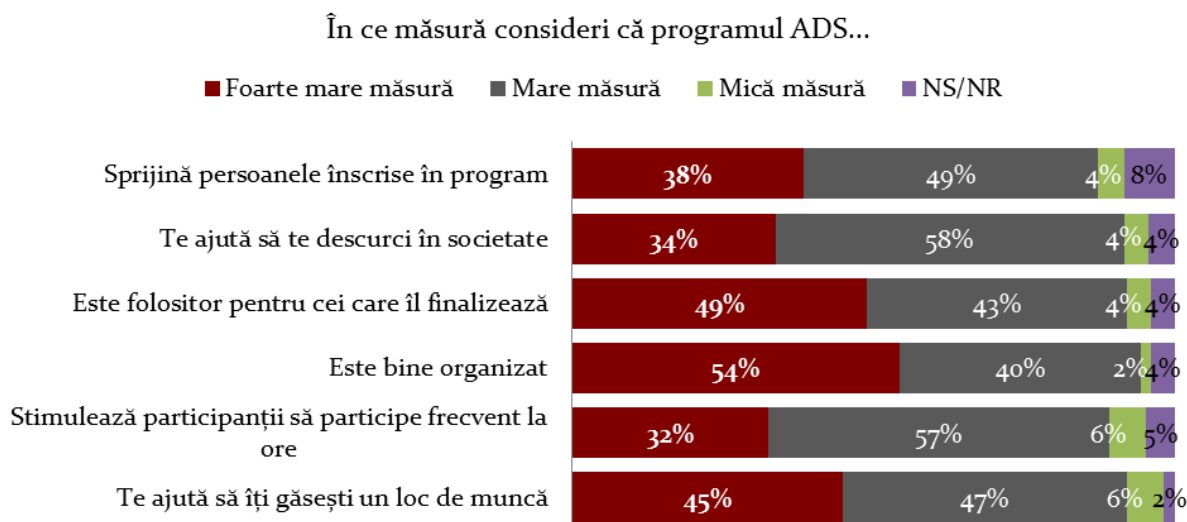
„M-a ajutat pentru că mi-a trebuit o adeverință unde muncesc.” Beneficiar Tulcea, 25 ani

„Ne-au mai dat și nouă niște bani.” Beneficiară Tulcea 60

În ceea ce privește răspunsurile la întrebările de chestionar, aproape toți respondenții care au beneficiat de programul ADS au o atitudine pozitivă față de utilitatea programului. De altfel și în componenta calitativă aceștia au declarat aproape în unanimitate că nu au existat elemente negative ale programului. Diferențele care pot fi sesizate în **Figura 7** sunt mai degrabă de nuanță, între variantele „mare măsură” și „foarte mare măsură”. 34% și 58% au răspuns că programul ADS i-a ajutat în foarte mare măsură, respectiv în mare măsură; 49% și 43% au răspuns în foarte mare măsură, respectiv în mare măsură că este folositor pentru cei care îl finalizează; 32% și 57% au răspuns în foarte mare măsură, respectiv în mare măsură că programul stimulează participanții să participe frecvent la ore (o măsurătoare mai degrabă indirectă a utilității programului); 45% și 47% consideră că programul ADS îi ajută în foarte mare măsură, respectiv în mare măsură să își găsească un loc de muncă.

Mai mult, beneficiarii ADS au declarat în unanimitate că au învățat foarte multe lucruri noi de când s-au înscris în program, lucru care sugerează că și la nivel informațional programul a fost considerat util de către beneficiari.

Figura 7 – Utilitatea programului ADS din perspectiva beneficiarilor

Profesorii consideră de asemenea că programul ADS a fost util pentru cursanți (vezi **Figura 8**). În componenta cantitativă a cercetării aceștia au declarat de asemenea în proporție

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
OIPOSDRUMINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

mare că programul ADS sprijină cursanții și îi stimulează să participe la cursuri. De asemenea, programul a fost considerat de către profesori util și prin prisma faptului că transmite cunoștințe pragmatice care îi ajută pe absolvenți să se descurce în societate. Nu în ultimul rând, o utilitate adiacentă a programului este conferită de diploma, potrivit profesorilor dar și de faptul că absolvirea programului ajută la obținerea unui loc de muncă (numai 10% dintre profesori nu au fost de acord cu această afirmație, răspunzând că acest lucru este adevărat numai în mică măsură). La toate afirmațiile privind utilitatea programului o parte destul de importantă dintre profesori (între 11% și 18%) au ezitat să răspundă la această întrebare, lăsând în general necompletate întrebările. Sigur că acest lucru se explică și prin faptul că au fost auto-administrate chestionarele profesorilor, însă faptul că au lăsat necompletat poate sugera faptul că nu e clar cât de util e programul în toate aceste privințe.

De asemenea, în interviurile cu profesorii au fost menționate aceleași aspecte pe care le-au menționat beneficiarii: „importanța programului în vederea alfabetizării membrilor comunității locale”, „o șansă pentru integrarea socio-profesională”, obținerea unor beneficii imediate precum șansa de a obține permis de conducere, obținerea diplomei și chiar valoarea bursei în sine. De asemenea, un aspect important a fost completarea anumitor documente care îi ajută pe beneficiari în viața lor obișnuită.

„Multi dintre ei, daca s-au inscris in program, au constientizat ca fara finalizarea unor studii nu se pot integra pe piata muncii. Si sunt mult mai implicati si mult mai dornici de a finaliza studiile.” R. T., Prof. Brăila

„Mulți au venit pentru diploma de învățământ obligatoriu pentru a lua permis de conducere.” A. F., Prof. Tulcea

„Cei care au terminat programul ADS, lucrează în centre de coafură, frizerie. Au absolvit și stagiul de practică și astăzi lucrează în centre a doua șansă.” G. R., Prof. Tulcea

„Să știți că mulți dintre ei au venit și pentru faptul că le trebuia completarea studiilor, că se mai întâmpla să îi chemăm în afara programului, că acum să fim sinceri nu puteam respecta orarul chiar strict, aveam o marjă așa de maleabilitate. Ne-am mirat dar au fost foarte interesați, vorbiseră la mai multe firme și nu au putut fi angajați fără diplomă de școală gimnazială.” M., N., Prof. Tulcea

„Persoanele plecate în străinătate care nu știau să-și completeze documentele. Și veneau cu fel și fel de acte, de foite, de mandate poștale, să îi învățăm să le

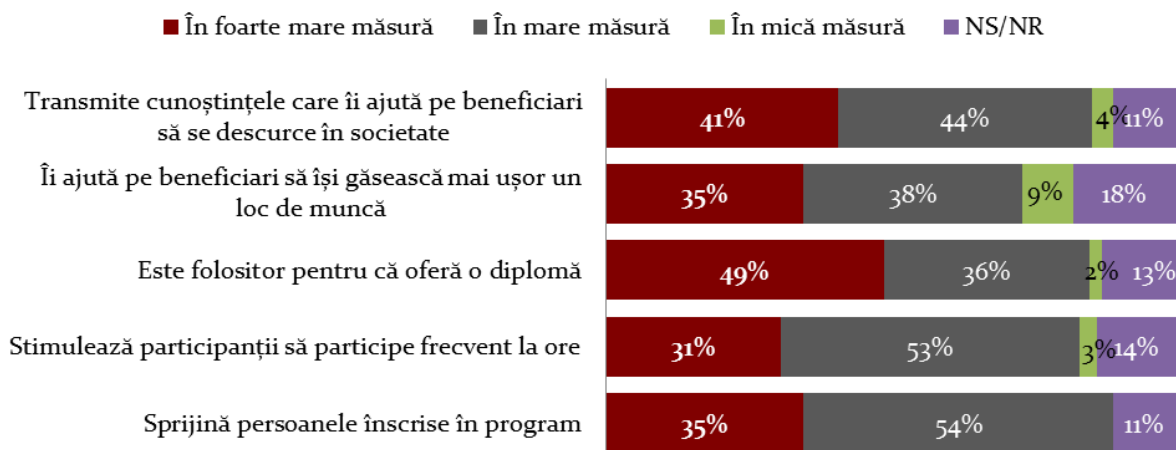

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

completeze, să facă cereri pentru copii la școală și să știți că a fost satisfacția foarte mare.” T. D., Prof. Tulcea

Figura 8 – Utilitatea programului ADS din perspectiva profesorilor

În ce măsură considerați că programul ADS...

Un alt teritoriu important de cartografiat este cel al motivațiilor profesorilor, cei care susțin și determină atractivitatea cursurilor în mare măsură pentru beneficiari (de altfel relația profesor-cursant este un factor motivațional puternic pentru beneficiari identificat frecvent în cadrul focus grupurilor de către profesori). Pentru ca modul de desfășurare al programului să fie unul în conformitate cu cel în care a fost proiectat ADS, motivația și participarea activă a profesorilor este un factor decisiv în buna desfășurare a cursurilor.

Profesorii au beneficiat de pe urma acestui program și prin prisma dobândirii unei noi experiențe de predare cu persoane adulte. În acest mod, aceștia și-au dezvoltat abilități complementare celor didactice: consiliere, comunicare, rezolvare de probleme etc. În componenta cantitativă 8 din 10 respondenți au declarat că pentru ei personal este benefică implicarea în programul ADS, numai 10% au afirmat că este puțin benefică, și de asemenea, 12% nu au putut aprecia dacă implicarea este benefică pentru ei personal (vezi **Figura 9**).

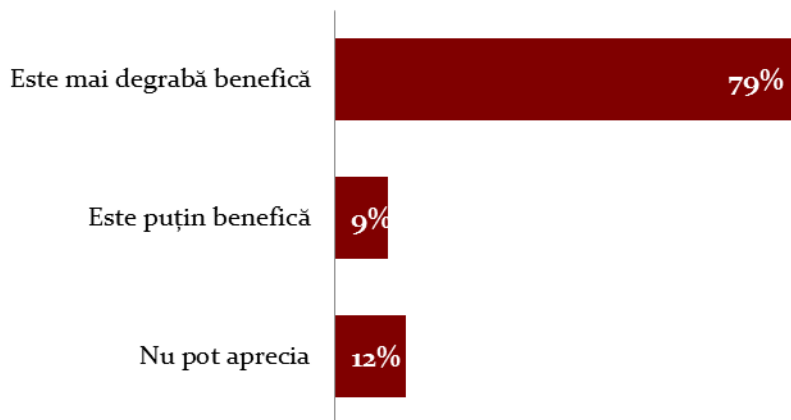
„Mi-au plăcut orele pe care le-am avut, e altfel să predai unor elevi mai mari decât tine, e provocator, e altceva.” P.C., Prof. Tulcea

„Consider că am căpătat oarece abilități în a lucra cu persoanele adulte, a-i sprijini, a comunica foarte mult cu ei, a-i consilia, a-i ajuta și în alte probleme nu numai în cele legate de școală.” A. F., Prof. Tulcea

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 9 – Utilitatea programului ADS pentru profesorii care au predat

■ Considerati că pentru dvs. personal este benefică implicarea în programul ADS?

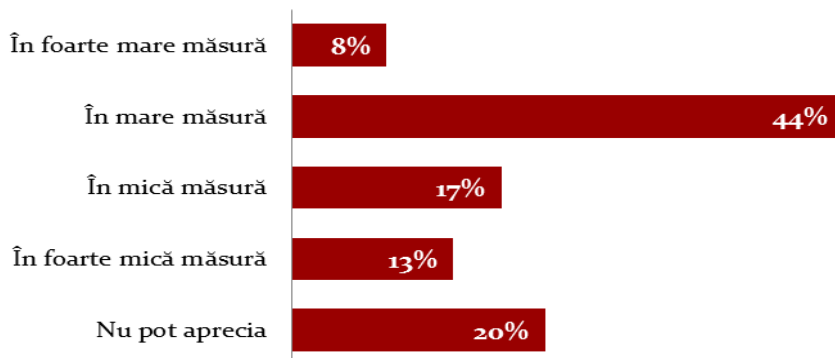

În ceea ce privește mulțumirea față de beneficiile materiale obținute de profesori, 44% dintre respondenți au declarat că sunt mulțumiți în mare măsură și numai 8% au declarat că sunt mulțumiți în foarte mare măsură (vezi **Figura 10**). Aproximativ 3 din 10 profesori sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți de recompensele financiare obținute în urma implicării în programul ADS. O explicație în acest sens este faptul că programul ADS finanțat de către minister este finanțat pe cap de beneficiar cu o sumă mai mică și decât finanțarea pe elev de învățământ preșcolar, în condițiile unui volum de muncă mai mare perceput de către profesor și a unui grad sporit de dificultate ca urmare a profilului cursantului din acest program. Un alt factor explicativ, în ar putea fi, în contextul proiectului ACTIV care finanțează suplimentar activitatea cadrelor didactice, întârzierea plăților, determinată de natura finanțării (POSDRU) sau a proceselor instituționale greoaie. De asemenea, un procent destul de ridicat, 20% nu au dorit să răspundă la această întrebare.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 10 – Mulțumirea profesorilor față de beneficiile materiale

■ În ce măsură sunteți mulțumit de recompensele financiare obținute din implicarea în programul ADS

Nu în ultimul rând, o parte dintre profesorii implicați în program au beneficiat prin participarea în cadrul proiectului ACTIV cursuri de formare profesională pe problematica ADS. Din perspectiva utilității implicării în program această activitate este importantă pentru o parte dintre profesori. În cadrul focus grupurilor aceștia au subliniat importanța evoluției din punct de vedere profesional și a accesului la alt gen de metode, mijloace, tehnici privind educația adulților prin intermediul cursurilor dar și a facilitării schimbului de experiență cu alți colegi implicați în program, aspect important pentru descoperirea unor noi soluții sau abordări privind probleme similare. Aproximativ 66% dintre respondenți au beneficiat de cursuri de formare (vezi **Figura 11**), aceștia declarând în cadrul interviurilor și focus-grupurilor că sunt în general mulțumiți de curs și că acesta a fost util în vederea planificării activităților didactice în programul ADS. Pentru participanții care urmau să predea pentru prima dată în ADS a fost cu atât mai util, în special pentru că au interacționat cu cei care aveau mai multă experiență, iar pentru cei care se aflau de mai mult timp în ADS cursul a reprezentat mai mult o completare a informațiilor, cunoștințelor și abilităților pe care le aveau în urma experienței de predare.

„Am învățat care sunt activitățile pe care trebuie să le facem în acest program, despre comunicarea care trebuie să existe între noi și ei, despre modul în care noi putem să fim considerați din nou învățătorii pe care i-au avut în anii anteriori...”
P.C., Prof. Tulcea

„Deja am luat contact cu ce inseamna programul ADS si cursul a venit sa completeze lacunele pe care le aveam fiecare la acel moment.” A. V. Prof. Brăila

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

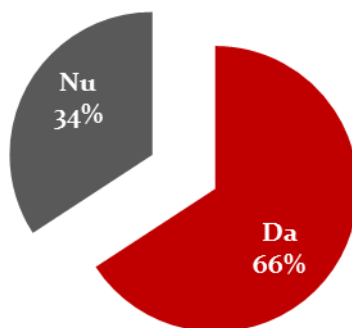
„Da, am urmat. Altfel nici nu puteam sa predau. Mi s-au parut eficiente.” G. M., Prof. Brăila

„Am învățat despre cum să predăm adulților, cum să-i determinăm să vină la școală, ce se predă în cadrul programului ADS și despre coeziunea grupului de profesori în cadrul ADS.” G.R., Prof. Tulcea

„Foarte bun, deci foarte interesant. Oameni bine pregătiți, oameni de valoare, oameni de la care am avut ce învăța, oameni care ne-au pus creativitatea la maximum la încercarea. A fost o experiență plăcută.” T. D, Prof., Tulcea

Figura 11 – Participarea la cursuri de formare pe problematica ADS

Ati beneficiat până în prezent de cursuri de formare direct legate de programul ADS?

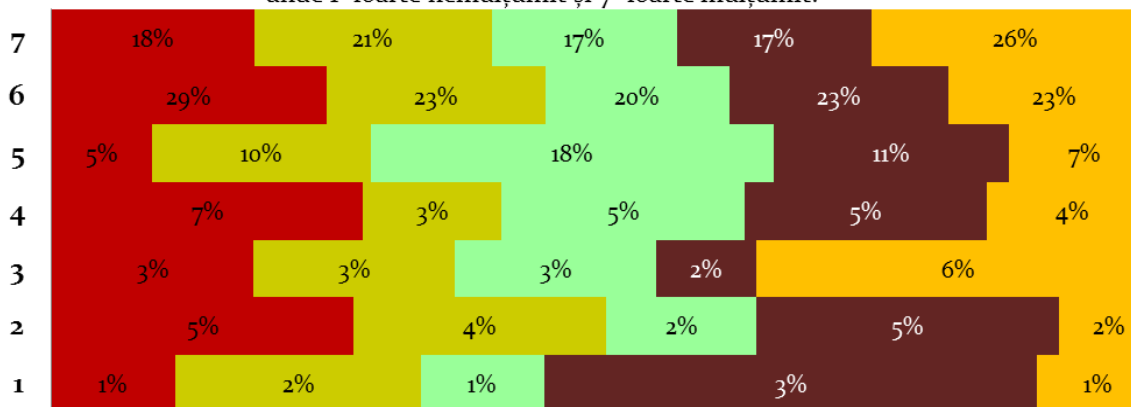

În privința evaluării aspectelor particulare legate de cursurile de formare peste jumătate dintre respondenți au declarat că sunt mulțumiți de fiecare dintre acestea, răspunzând 5, 6 și 7 (pe o scală de la 1 la 7, unde 1 înseamnă foarte nemulțumiți și 7 foarte mulțumiți) în cazul tuturor aspectelor menționate: informațiile despre program, competențele didactice obținute, competențele cu privire la gestionarea problemelor specifice ale beneficiarilor ADS, aplicabilitatea informațiilor obținute și utilitatea cursurilor în general (vezi **Figura 12**).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 12 – Gradul de mulțumire față de cursurile de formare din programul ADS

Gândindu-vă al cursurile de formare legate de programul ADS pe care le-ați urmat, cât de mulțumit/ă sunteți de următoarele aspecte pe o scală de la 1 la 7, unde 1=foarte nemulțumit și 7=foarte mulțumit:

- Informațiile obținute despre programul ADS
- Competențele didactice obținute
- Competențele cu privire la gestionarea problemelor specifice ale beneficiarilor ADS
- Aplicabilitatea informațiilor primite
- Utilitatea cursurilor în general

Importanța relației dintre beneficiari și profesori în vederea bunei desfășurări a programului ADS

Relația dintre beneficiari și profesori este extrem de importantă pentru buna desfășurare a programului ADS. Pe termen scurt beneficiarii sunt atrași să vină la ore în condițiile unei relații bune cu profesorii, iar pe termen lung, impresia generală legată de program este influențată de percepția beneficiarilor cu privire la relația cu profesorii pe care i-au avut. În cazul proiectului ACTIV cei mai mulți dintre respondenții la interviuri și focus-grupuri au declarat că sunt foarte mulțumiți de profesori, dezvoltându-se o relație mai apropiată cu aceștia comparativ cu învățământul de masă. Profesorii de asemenea, au confirmat că este esențială crearea unei legături cu beneficiarii, în special prin oferirea unui interval de timp, de obicei la începutul programului, în care vorbesc despre lucrurile care sunt de interes pentru participanți, aspecte din viața lor cotidiană.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

„Erau foarte buni, foarte comunicativi și foarte apropiați de noi. Ne întâlnim la școală. Il aduc pe cel mic, ne întâlnim, discutăm...” Beneficiară, Tulcea 45 ani

„Intelegatori, niște persoane care chiar și-au dat silința să ne învețe ceva și foarte răbdători, pentru că unii chiar te scoteau din minți.” Beneficiară Brăila, 20 ani

„Când le vorbești frumos și te apropii mai mult de ei, te percep altfel. Dacă în fața lor ești doar un simplu profesor, atunci apar foarte multe bariere. Ei vin cu foarte multe probleme de acasă și au nevoie să fie ascultați. I-am ascultat, i-am înțeles de fiecare dată și pentru ei suntem ca și o familie.” A. F., Prof. Brăila

Este important din acest punct de vedere cum are loc procesul de predare la nivelul clasei de elevi. Strategiile didactice interactive sunt în mai mare măsură folosite în programul ADS, comparativ cu învățământul de masă, potrivit profesorilor respondenți. De asemenea, introducerea lecțiilor se realizează, atunci când este posibil, plecând de la propriile exemple din viața beneficiarilor. Conversația și problematizarea au cel mai mare succes conform celor mai mulți dintre profesorii respondenți la interviuri și participanți la focus-grupuri, la fel și empatia și încurajările. Așa-zisele „metode moderne” sunt mai degrabă un subiect de dezbateră, neexistând un consens general cu privire la modalitățile de predare a lecțiilor. Nu în ultimul rând, utilizarea fișelor de lucru funcționează bine potrivit profesorilor intervievați și participanți la focus-grupuri, mai ales în contextul în care există diferențe semnificative între nivelul atins de cursanți, sau predare la clase simultane. De asemenea, fișele de lucru sunt un aspect important în contextul în care mulți dintre profesori au menționat în cadrul focus grupurilor insuficiența materialelor privind programul ADS și desincronizarea ghidurilor cu realitatea de facto a procesului instructiv educativ presupus de cursurile ADS. Activitățile practice sunt de asemenea importante pentru beneficiari aceștia fiind destul de implicați în cadrul acestora.

„Strategia principală la ADS este să încerci să îi atragi pe cei care vin la școală și să îi faci să înțeleagă necesitatea școlii și să le spui copiilor, nepoților, verilor, fraților să nu abandoneze școala la momentul oportun. Și asta numai prin discuții, înțelegere, exemple.” A. F., Prof. Brăila

„Strategiile nu diferă foarte mult. În general în programul ADS încerc să lucrez pe metode de grup, interactive, care să-i motiveze pe cursanți.” R. T., Prof. Brăila

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

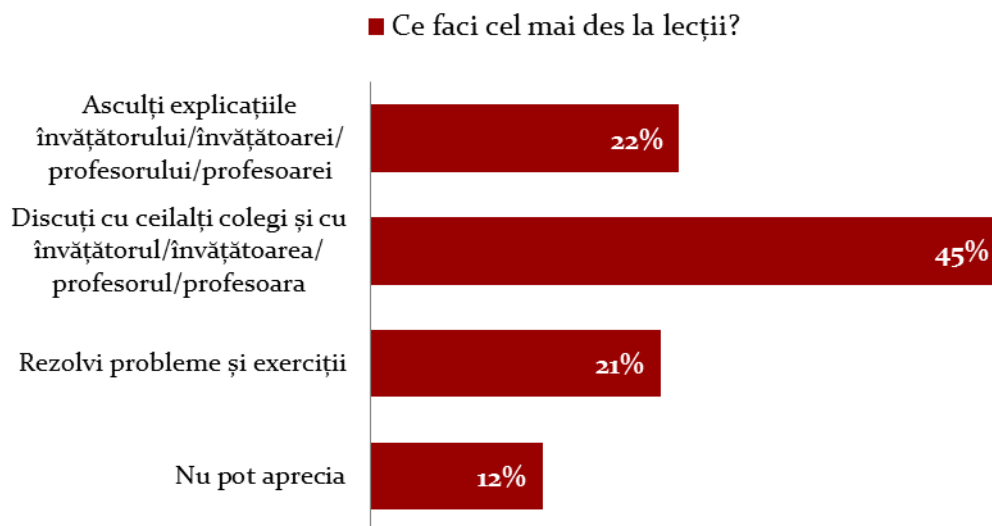
„Empatizez foarte mult cu ei pentru că au nevoie de afecțiune foarte mult, de un suport psihic, moral.” G.R., Prof. Tulcea

„Consider că lecțiile care au material vizual prind mai bine pentru că, probabil, memoria vizuală...” A. V. Prof. Tulcea

„Cred că activitatea pe grupuri mici, dar și activitățile practice pe care le desfășurăm.” A. M., Prof. Tulcea

Informațiile rezultate din interviuri și focus-grupuri sunt confirmate și de beneficiarii programului care, în componenta cantitativă a cercetării, au apreciat în proporție de 45% faptul că cel mai des în timpul orelor discută cu colegii și învățătorii sau profesorii. De asemenea, aproximativ 20% dintre respondenți au declarat că activitatea principală este rezolvarea de exerciții și probleme, iar alți 20% au apreciat că cel mai des ascultă explicațiile oferite de profesori sau învățători (vezi **Figura 13**).

Figura 13 – Tipurile de lecții desfășurate în programul ADS din perspectiva beneficiarilor

În ceea ce privește modalitatea de desfășurare a lecțiilor în programul ADS (vezi **Figura 14**), beneficiarii au declarat în proporție de peste 90% că:

- Niciodată/rareori s-a întâmplat să fie trimiși acasă pentru că au fost prea puțini în clasă;
- Niciodată/rareori s-a întâmplat ca profesorii să se enerveze la ore;
- Niciodată/rareori s-a stat degeaba la ore;
- Deseori/uneori profesorii au dat sarcini ce presupun lucrul în echipă;

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

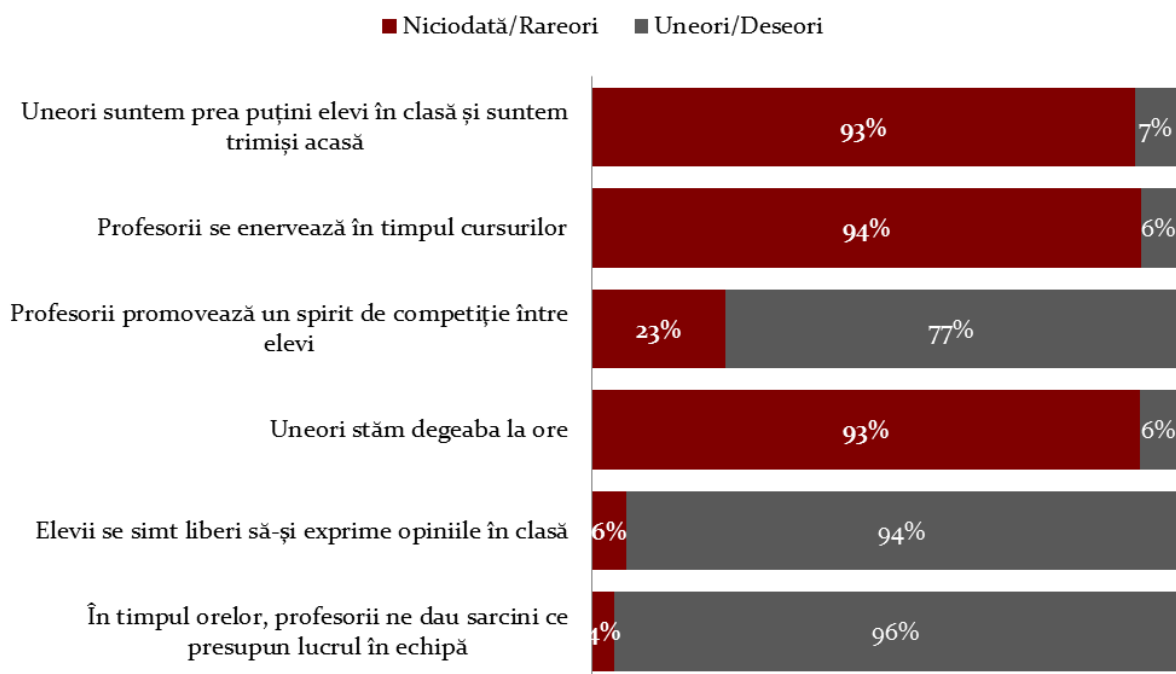
- Deseori/uneori elevii se simt liberi să își exprime opinia în clasă.

Trebuie menționat că întrebarea inițială a fost codată cu 4 categorii de răspunsuri: niciodată, rareori, uneori și deseori însă variantele de mijloc, rareori și uneori, au fost alese de foarte puțini respondenți. Așadar, răspunsurile prezentate **Figura 14** sugerează că profesorii sunt implicați în desfășurarea cursurilor organizate în programul ADS.

În ceea ce privește promovarea spiritului de competiție, este interesant că 8 din 10 beneficiari au declarat că se întâmplă des acest lucru în școala în care învață, în condițiile în care în același timp au declarat că fac multe activități de echipă. Sigur că aceste răspunsuri nu sunt incompatibile, beneficiarii pur și simplu au perceput că în timpul lecțiilor predate au fost realizate multe activități ce presupun lucrul în echipă dar și multe activități care promovează competiția între elevi.

Figura 14 – Desfășurarea lecțiilor în programul ADS

Cât de des se întâmplă următoarele în școala în care înveți?

Un alt aspect important legat de relația dintre beneficiarii ADS și profesori este modalitatea în care ultimii reușesc să transmită informațiile. Cu alte cuvinte, în ce măsură aceștia sunt buni pedagogi, adică știu să transmită și să explice conținuturile tuturor

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

participanților la cursuri. Din acest punct de vedere, 95% dintre beneficiari au declarat că lecțiile predate sunt pe înțelesul lor, sugerând că profesorii reușesc să transmită informațiile, chiar și în ciuda unei programe destul de complicate și încărcate (vezi **Figura 15**). De asemenea, în paragraful de mai jos regăsim un fragment din interviul cu unul dintre profesori, care subliniază una dintre opiniile des întâlnite în cadrul focus grupurilor dar și a interviurilor: faptul că dincolo de transmiterea informației este importantă relația care se stabilește între beneficiar și profesori.

„I: Aveți o anumită strategie de predare în programul ADȘ?

R: Eu le spun cursanților că între noi nu există barieră de profesor și elev.

I: Este diferită de cea pe care o folosiți la programul normal?

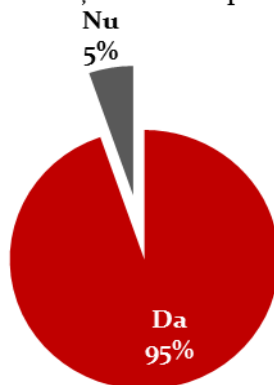
R: Sigur că da. Este diferită pentru că la cei de la zi predau, le dau teme, în schimb la cei din programul ADȘ doar predăm, facem și activități de consiliere, vin cu foarte multe probleme de acasă, au copii, au probleme și atunci facem și partea aceasta de consiliere.

I: Care sunt metodele care funcționează cel mai bine în acest program?

R: Când le vorbești frumos și te apropii mai mult de ei, te percep altfel. Dacă în fața lor ești doar un simplu profesor, atunci apar foarte multe bariere. Ei vin cu foarte multe probleme de acasă și au nevoie să fie ascultați. I-am ascultat, i-am înțeles de fiecare dată și pentru ei suntem ca și o familie.” A. F., Prof. Tulcea

Figura 15 – Percepția beneficiarilor cu privire la strategiile pedagogice ale profesorilor

Lecțiile predate la școală sunt pe înțelesul tău?

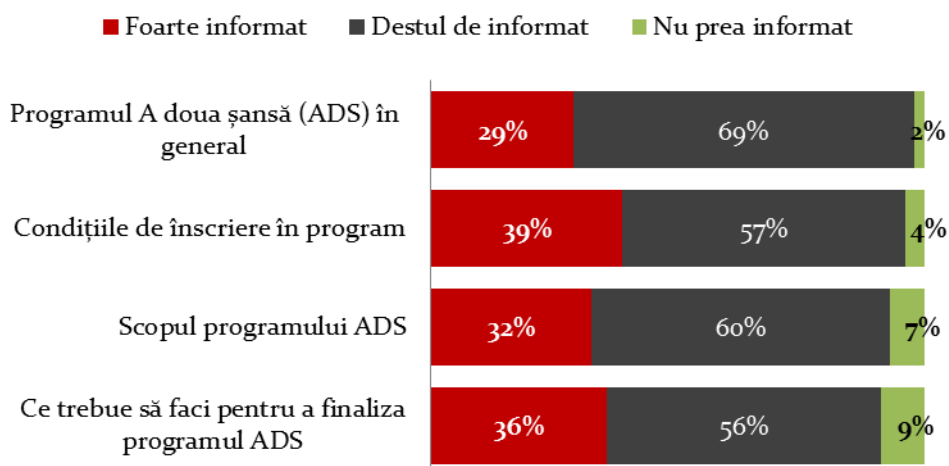
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Informare și participare în programul ADS

În ceea ce privește gradul de informare al beneficiarilor cu privire la programul ADS (vezi **Figura 16**), aproape toți respondenții au declarat că se consideră destul de informați cu privire la program în general, cu privire la condițiile de înscriere în program, cu privire la scopul programului ADS și cu privire la ce trebuie să facă pentru a finaliza programul ADS. Aproximativ o treime dintre respondenți au răspuns că sunt foarte informați cu privire la aceste aspecte și foarte puțini dintre respondenți au declarat că nu prea se consideră informați cu privire la programul pe care îl urmează. Acest lucru este important pentru că nivelul de informare este o condiție necesară pentru a înțelege scopul programului și pentru că facilitează participarea și implicarea beneficiarilor. În ceea ce îi privește pe profesori rezultatele sunt asemănătoare cu cele ale beneficiarilor, impresia acestora în ceea ce privește nivelul propriu de informare cu privire la programul ADS fiind că sunt destul de informați (aproximativ 6 din 10). Numai 15% dintre profesori consideră că sunt foarte informați. Nu în ultimul rând, o persoană din 10 nu se consideră prea informată (vezi **Figura 17**). Așadar majoritatea beneficiarilor apreciază că au informații suficiente cu privire la programul ADS.

Figura 16 – Informarea beneficiarilor cu privire la programul ADS

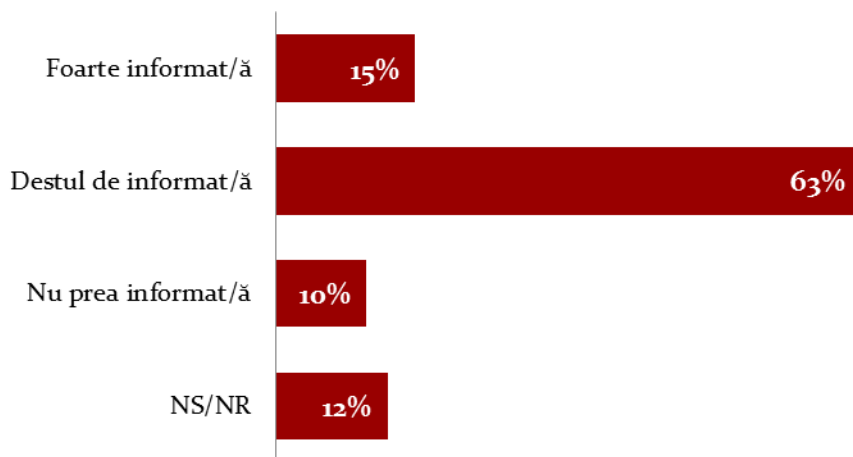
Cât de informat crezi că ești despre:

Figura 17 – Informarea profesorilor cu privire la programul ADS

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

■ Cât de informat/ă vă simțiți cu privire la programul ADS?

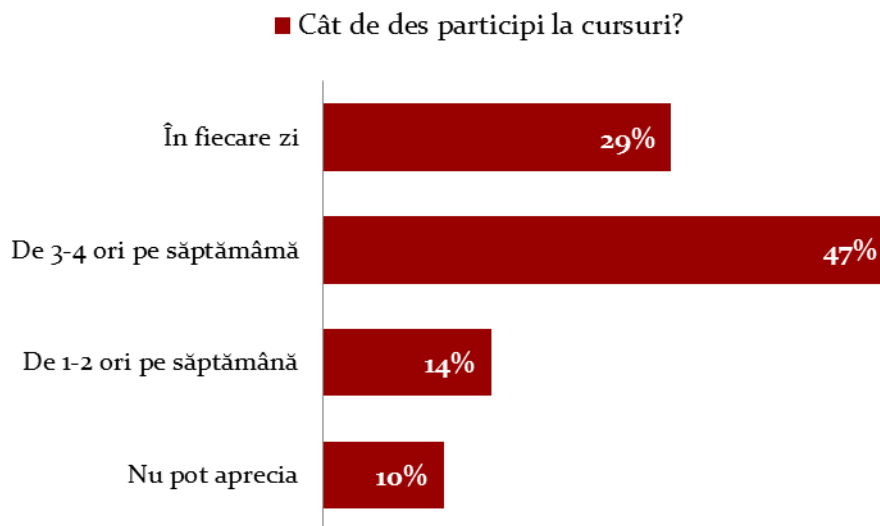

În ceea ce privește participarea la cursuri, aproximativ o treime dintre respondenți au declarat că au mers zilnic la școală, și aproape o jumătate au spus că au mers de 3, 4 ori pe săptămână (vezi **Figura 18**). Numai 15% dintre respondenți au mers mai rar, o dată, sau de două ori pe săptămână, iar 10% nu au putut aprecia. Ceea ce este interesant este faptul că absenteismul reprezintă una dintre problemele considerate cele mai importante, declarate atât de profesorii din proiectul ACTIV și menționate în studii anterioare (a se vedea studiul realizat de Salvați Copii 2014). Cifrele rezultate din răspunsul la această întrebare pot fi explicate prin faptul că modul de organizare a orarului și cursurilor ADS este unul flexibil, adaptat programului profesorilor dar mai ales al beneficiarilor, diferind de la o școală la alta. Astfel, în unele școli programul se desfășoară dimineața, în altele seral și uneori chiar comasat, în weekend sau vacanțe școlare.

În **Figura 19** se poate observa distribuția răspunsurilor în cazul mulțumirii profesorilor cu privire la gradul de implicare al beneficiarilor în programul ADS. Pe lângă participarea formală este importantă măsura în care beneficiarii aleg să se implice în programul ADS. Participarea cursanților din cadrul proiectului ACTIV a fost considerată satisfăcătoare pentru 64% dintre profesori, iar 10% dintre aceștia s-au declarat chiar foarte mulțumiți. Numai 10% dintre profesori au afirmat că sunt într-o mică măsură mulțumiți. Având în vedere problemele cu care se confruntă în general cursanții ADS și viața cotidiană în general aglomerată, procentul de profesori mai degrabă nemulțumiți este unul mic chiar și în condițiile în care am mai adăuga procentul de 17% care nu au dorit să răspundă la această întrebare.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 18 – Participarea la cursuri a beneficiarilor ADS

În componenta calitativă a cercetării, s-a putut observa faptul că beneficiarii ADS, deși își doreau să participe la ore, aceștia aveau momente în care nu aveau posibilitatea practică, fie pentru că lucrau, fie pentru că trebuiau să aibă grijă de copii, fie din pricina altor probleme. Aceste probleme implicau absenteismul de la o parte din cursurile care se desfășurau într-o zi, lucru care nu este foarte bine surprins de datele cantitative. Profesorii au dovedit înțelegere având în vedere că ei înșiși au recunoscut că programa este mult prea încărcată și că programul zilnic este mult prea lung pentru aceste persoane care au foarte multe responsabilități. Ba mai mult, în câteva cazuri relatate de beneficiari profesorii au rămas și peste program împreună cu persoanele care nu reușeau să ajungă în prima parte a zilei.

„Dacă eram la serviciu trebuia neapărat să mă învoiesc de acolo și să pot să mai prind și eu măcar două ore de școală pentru că știam că este necesar. Doamna avea răbdare și stătea cu mine peste programul care îl avea de obicei ca să pot să-mi termin și eu ce aveam de făcut, deși scriam foarte greu...” Beneficiară Brăila, 32 ani

„Cei care lucrează încercăm să-i aducem măcar la evaluări, le dăm acasă fișele de lucru, iar dacă pleacă în străinătate se reînscriu.” G. R., Prof. Tulcea

„Programul este destul de flexibil, este seara după ora 4. Ținem cont de nevoile lor, de programul lor, câțiva dintre ei și lucrează, îi înțelegem de fiecare dată când au probleme, chiar ne adaptăm după nevoile lor. Orele sunt destul de simple, chiar programa este destul de simplă.” A. V., Prof. Tulcea

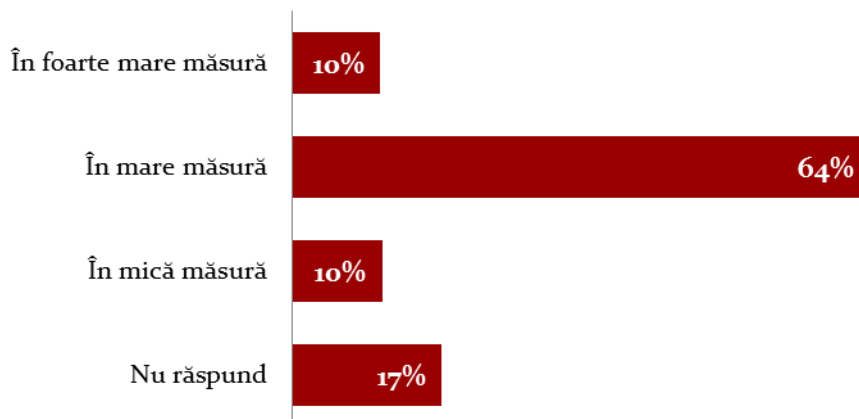

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

„Eu întotdeauna m-am raportat la individ. Eu nu am putut respecta în cadrul proiectului ADS, nu am putut respecta această programă, da?” T. D.

Figura 19 – Gradul de mulțumire al profesorilor cu privire la implicarea beneficiarilor

■ În ce măsură sunteți mulțumit/ă de gradul de implicare din timpul cursurilor al beneficiarilor?

Implementarea programului ADS

În ceea ce privește perspectiva profesorilor cu privire la implementarea programului ADS putem vorbi despre anumite dificultăți percepute de aceștia. Deși abandonul școlar în programul ADS este considerat una dintre problemele generale, adesea cauzată de migrația cursanților sau familiilor cursanților în alte țări, numai 7% dintre profesori au declarat că la școala la care predau se confruntă cu problematica abandonului școlar în programul ADS.

În componenta calitativă, câțiva dintre profesori au declarat că există cazuri în care beneficiarii pleacă temporar în străinătate și de cele mai multe ori, aceștia se reînmatriculează când se întorc. În această situație este dificil de interpretat din ce cauză cea mai mare parte dintre profesori consideră că migrația cursanților sau familiilor cursanților în alte țări o problemă foarte importantă a programului. Cel mai probabil este percepută astfel pentru că reprezintă o situație de abandon școlar care are cele mai mici șanse să fie combătută.

O a doua dificultate menționată de profesori este lipsa manualelor, a auxiliarelor specifice programului, ba chiar așa cum menționam mai sus ghiduri insuficient adaptate la natura programului ADS. Aproape 6 din 10 profesori consideră că lipsa manualelor face dificil de implementat programul (vezi **Figura 20**). În componenta calitativă s-a confirmat acest lucru, profesorii declarând că este nevoie de materiale pentru lucrul la clasă în vederea

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

GOVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

creșterii șanselor de predare individualizată, în condițiile în care există diferențe destul de mari între cursanți.

O treime dintre respondenți au afirmat că absenteismul cursanților este o problemă. În cele mai multe cazuri, în instituțiile care au mediator școlar se rezolvă această problemă prin trimiterea acestuia în comunitate. De asemenea, așa cum am menționat anterior, pentru persoanele care nu reușesc să ajungă foarte frecvent la ore, se găsesc în general soluții. În focus grupuri s-a discutat despre faptul că din acest punct de vedere bursa are în general două tipuri de efecte: unele mai degrabă pozitive, altele mai degrabă negative. Pe de-o parte este vital să se ofere bursă beneficiarilor ADS pentru participarea/absolvirea programului deoarece reprezintă un stimulent important mai ales pentru cei aflați la limita sărăciei, cu familii numeroase, sau pur și simplu fără venituri/cu venituri foarte mici. Pe de altă parte există, riscul ca unele persoane să se înscrie numai pentru a primi această bursă fără să fie interesați prea mult de program, iar în acest caz profesorii trag destul de mult de cursanți pentru a veni la școală și pentru a se implica activ în activități.

„Cei care sunt serioși și au înțeles pentru ce le oferim o a doua șansă, vin. Cei care vin motivați doar pentru bani, atunci avem probleme în sensul că lipsesc de la orele importante, nouă ne e greu să recuperăm, dar când e vorba de bani...” G. R., Prof. Tulcea

„Uneori mă descurajează faptul că se înscriu mulți, vin puțini și te descurajează indiferența unor elevi.” A. F., Prof. Tulcea

„Nu ne așteptam la această frecvență numeroasă, probabil că această remunerare, acei 600 lei i-au stimulat și au venit. Sincer, deci vreau să vă spun că am avut și persoane de 60 și ceva de ani care veneau și frecventau” Ș. L., Prof. Tulcea

Deși în discuțiile din focus grupuri programa școlară a fost considerată una dintre problemele care afectează implementarea programului, aceasta fiind considerată încărcată și nerealistă, numai 23% dintre profesori au confirmat în cercetarea cantitativă că una dintre problemele de implementare a fost imposibilitatea de a pune în practică programa școlară (vezi **Figura 20**). Problemele legate de finanțare (fie a programului, fie a școlii în general) au fost considerate într-o măsură mai mică ca fiind principale dificultăți de implementare, la fel și abandonul cursanților despre care am vorbit anterior. Aceste rezultate însă au fost nuanțate și au căpătat alte dimensiuni în cercetarea calitativă. De

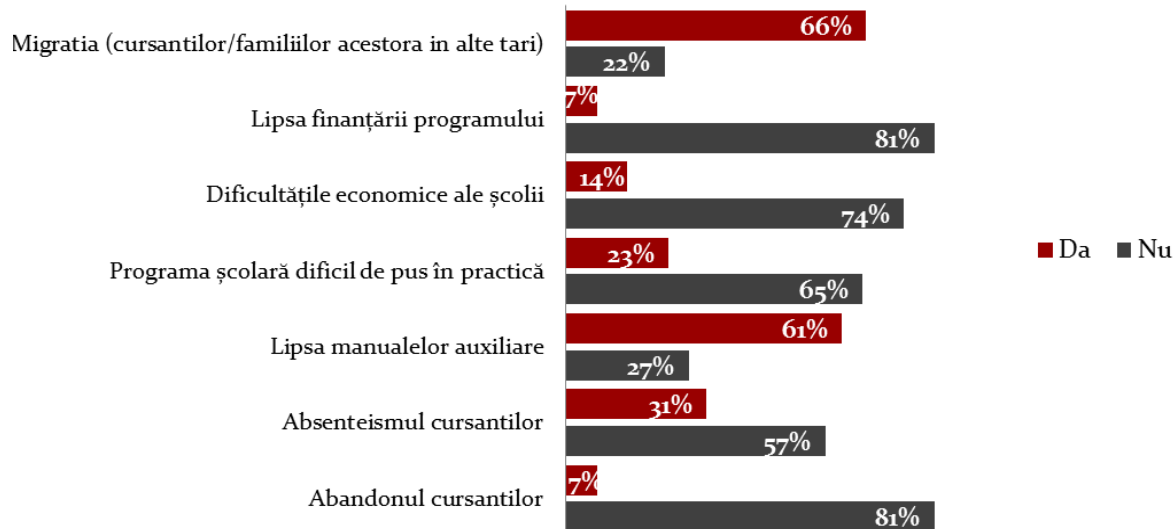
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

altfel nemulțumirea unui procent important dintre profesori față de beneficiile financiare obținute vine în contradicție cu percepția privind problemele de finanțare. O explicație ar fi faptul că aceștia observă un număr însemnat de posibilități de finanțare ale programului și existența lor ”pe piață”, cu o pătrundere mai mică însă la nivelul propriei activități.

Au fost menționate și dificultăți specifice de natura comicului precum desfășurarea orei de franceză cu persoane care nu vorbeau deloc alături de câțiva cursanți care știau foarte bine să vorbească pentru că au petrecut 5, 6 ani în străinătate (Franța sau Belgia). Problema a fost rezolvată pentru că cei care vorbeau cursiv franceza nu știau să scrie și atunci au putut lucra pe grupe. De asemenea, tot la cursurile de învățare a limbilor străine profesorii apreciază că cei mai în vârstă reușesc mai greu să învețe, comparativ cu cei tineri, aceasta fiind o problemă specifică a acestei discipline.

Figura 20 – Dificultăți cu privire la implementarea programului din perspectiva profesorilor

Care sunt principalele dificultati pe care le-ati intampinat in implementarea programului?

Figura 21 prezintă gradul de mulțumire al profesorilor față de diverse aspecte ce țin de implementarea ADS. Variantele de răspuns „foarte mare măsură” și „mare măsură” au fost unite, la fel și „mică măsură” și „foarte mică măsură”. Se poate observa o distribuție în care la aproape toți itemii profesorii se declară foarte mulțumiți de implementarea programului. De exemplu, peste 80% dintre profesori s-au declarat mulțumiți de modalitatea de desfășurare a

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GOVERNUL
ROMÂNIEIMINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

cursurilor, de intervalul orar în care se desfășoară ADS și de modalitatea în care programul ADS a fost organizat.

Peste 70% dintre respondenți s-au declarat în foarte mare măsură și mare măsură mulțumiți de: implicarea directorului școlii în programul ADS, de finalitatea programului ADS, de programele europene care au finanțat implementarea ADS. Nu în ultimul rând, peste 50% dintre respondenți se declară mulțumiți de implicarea psihologului/consilierului educațional în programul ADS, implicarea mediatorului în program, gradul de implicare al familiilor beneficiarilor și disponibilitatea materialelor didactice. De altfel, în ceea ce privește gradul de nemulțumire privind aspecte ce țin de implementarea programului, profesorii s-au declarat nemulțumiți în proporția cea mai mare atunci când au fost întrebați despre disponibilitatea materialelor didactice pentru acest program și de gradul de implicare al familiilor beneficiarilor. Bineînțeles, natura acestei întrebări este una cu un grad destul de mare de dezirabilitate, având în vedere că evident niciunul dintre profesori nu vrea să sancționeze activitatea colegilor (pe care oricum o cunoaște indirect). În cazul celorlalte aspecte, a existat un număr mai mare de non-răspunsuri fie pentru că varianta nu se aplica anumitor școli, fie pentru că respondenții au fost indeciși cu privire la gradul de mulțumire față de aceste aspecte (vezi **Figura 21**). În focus grupuri au existat de asemenea discuții despre problemele pe care le generează lipsa disponibilității materialelor didactice.

„Este o altă problemă, deci facem cereri de ani de zile pentru 2, 3 lulele. Ai nevoie în anumite împrejurări la clasă unde sunt anumite lecții pe care elevii trebuie să le vadă, în momentul în care și vede ce le explic, măcar un pic pe masă este minunat. Uite că aici e problema, că nu avem ce ne trebuie din an în an mai puțin, se dau și alea vechi la casare. Sistemul e total aiurea, îmi ceri, vrei, îmi faci programe, dar ce îmi dai la dispoziție ca să îmi fac treaba? Ce să lucrez pe grupe, când nu ai să lucrezi nici cu o clasă?” E. P., prof. Tulcea

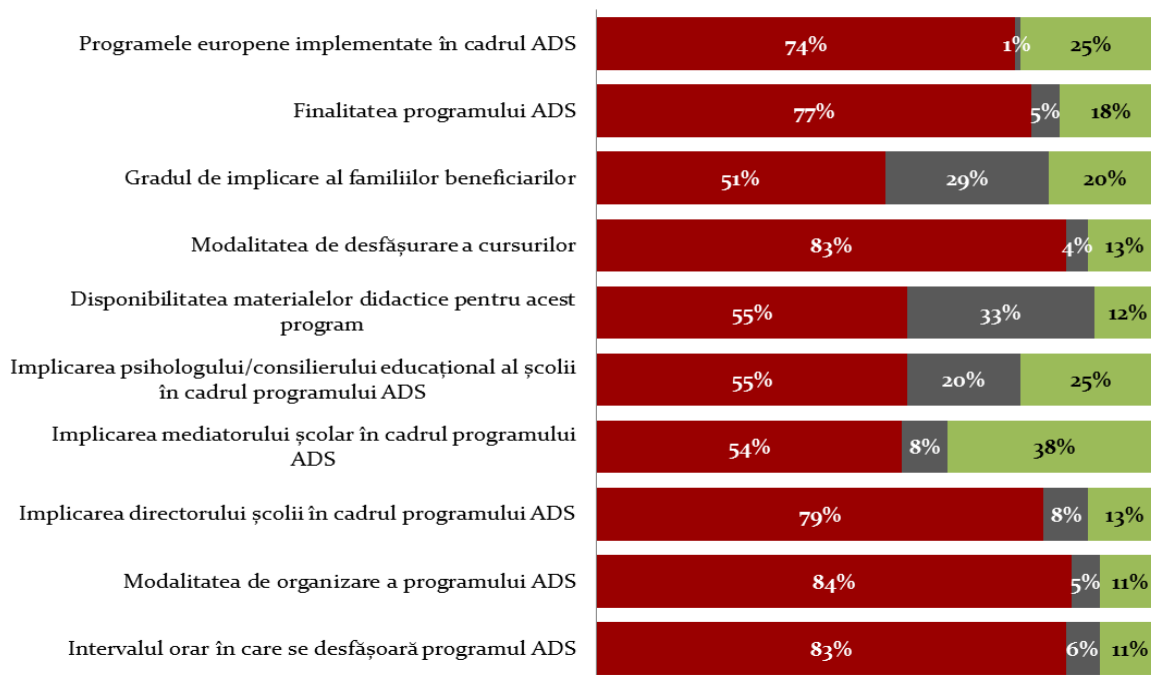
„Să vă zic eu la arte? La mine e mai greu, tot așa lipsa materialelor și programa foarte încărcată când ei nu știau mai mult de roșu, galben și albastru...” S., R., Prof. Tulcea

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 21 – Mulțumirea profesorilor față de implementarea programului ADS

În ce măsură sunteți mulțumit/ă de următoarele aspecte...

■ Foarte mare+mare măsură ■ Mică+foarte mică măsură ■ Nu știu/Nu e cazul

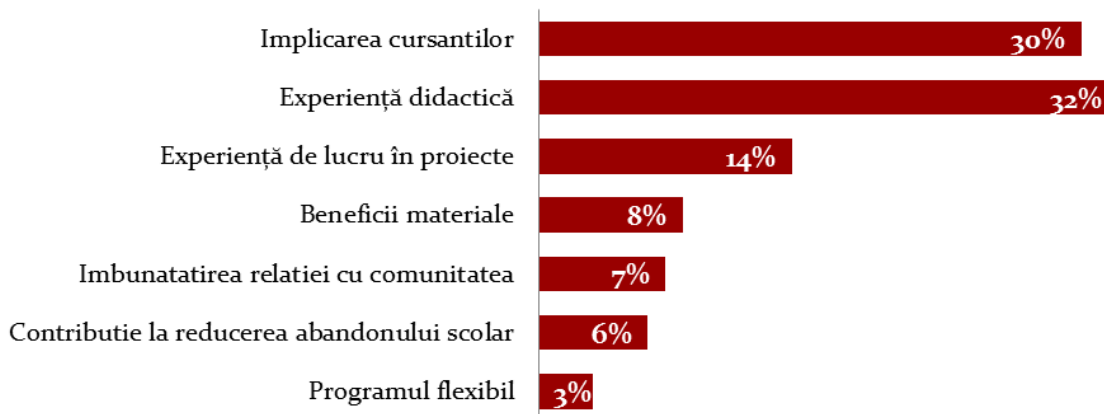
O componentă importantă este și cea legată cum au perceput profesorii aspectele cele mai reușite din timpul implementării programului. Fiind întrebați deschis care sunt aspectele care i-a mulțumit din implicarea în implementarea programului, respondenții s-au raportat la această întrebare prin prisma propriilor așteptări și motivații legate de program și mai puțin la activitatea curentă pe care o desfășoară cu beneficiarii. Astfel, pe aceștia i-a motivat faptul că au dobândit o experiență didactică în lucrul cu adulții, experiență de lucru în proiecte și beneficii materiale (vezi **Figura 22**). Celelalte motive de mulțumire au fost legate de implicarea cursanților care pentru mulți dintre profesori a fost o surpriză plăcută, dar și aspecte mai generale precum îmbunătățirea relației cu comunitatea sau contribuție la reducerea abandonului școlar.

Atunci când au evaluat la nivelul general implementarea programului ADS, profesorii au declarat că nu ar schimba radical modalitatea de implementare a acestuia, considerând în proporție de peste 80% că implementarea programului în forma actuală va reprezenta un succes în viitor (vezi **Figura 23**).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 22 – Mulțumirea profesorilor față de implicarea în programul ADS

■ Care sunt principalele motive de mulțumire legate de implicarea în programul ADS?

Figura 23 – Percepția privind modalitatea de implementare a programului ADS

Considerați că implementarea programului ADS în formula actuală va reprezenta un succes în viitor?

În componenta calitativă a cercetării, profesorii au detaliat și aspecte care țin mai degrabă de modul în care programul ADS a adus beneficii cursanților. Astfel, profesorii au discutat despre satisfacția pe care o au atunci când pot observa progresul beneficiarilor în a citi, a scrie, reușita de a-și găsi un loc de muncă. Un aspect validant pentru aceștia dar și motivațional este momentul în care cursanții au conștientizat cât de important a fost programul ADS pentru ei rolul central al profesorului în acest demers.

„Bineînțeles că sunt legate de beneficiarii care au avut rezultate în cadrul programului, satisfacția și mulțumirile care mi-au fost adresate atunci când au

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

„Început să dobândească anumite cunoștințe, când au reușit să se descurce, să scrie ceva sau să citească.” A. V., Prof. Tulcea

„Satisfacția personală a fost atunci când au absolvit anul 4, au terminat și stagiile de pregătire și când i-am văzut că lucrează în cabinete de frizerie, manichiură.” D.I., Prof. Tulcea

„Un elev mi-a spus: doamnă, să știți că nici atunci când am fost elev pe bune n-am reținut atât de multe cum am reținut la dvs.” T. G., prof. Tulcea

„Rezultatele, bucuria pe care o manifesta atunci cand reusesc sa inteleaga si sa aplice ceea ce i-ai invatat, bucuria de a recunoaste in cunostintele pe care le predai niste lucruri pe care ei le cunosc, modul in care vin cu atata nerabdare sa afle lucruri noi, intrebarile pe care le pun.” A. C., Prof. Brăila

„S-au înregistrat performanțe individuale, nu putem înregistra decât performanțe individuale. Eu nu am lăsat în viața mea repetenți, dacă am lucrat cu un copil și am văzut că încercând de mai multe ori reușesc să înregistrez o performanță cu copilul respectiv, l-am dus până în clasa a 4-a și mi-am demonstrat mie însămi că reușesc să îl alfabetizez. La primar e cu atât mai important cu cât în clasa a 5-a profesorii nu mai au răbdare să te învețe să scrii dacă nu știi.” T. D., prof. Tulcea

În această componentă au fost enunțate și mai multe aspecte negative, chiar dacă cea mai mare parte a profesorilor a evitat să facă acest lucru. Cele mai multe aspecte negative din perspectiva profesorilor sunt legate fie de nereușitele de la clasă, fie inconsecvența unor cursanți care nu reușesc să aibă o continuitate din cauza absențelor, dar mai ales pentru că o parte dintre cursanți nu au reușit să finalizeze programul.

„Faptul că nu vin frecvent și trebuie să repeți cu fiecare de acolo de unde l-ai lăsat.” G. R., Prof. Tulcea

„Situatii neplacute au reiesit din faptul ca a trebuit cumva sa implicam foarte mult mediatorul sa-i aducem pe acesti copii la scoala.” R. C., Prof. Brăila

„Momentul in care vezi ca nu inteleg sau nu reusesti sa te faci inteles in ce doresti sa le prezinti.” A. C., Prof. Brăila

„Cea mai nereușită este legată de beneficiari care deși aveau potențial, s-au implicat pentru o scurtă perioadă de timp și au considerat că nu mai pot continua acest program și au abandonat.” A. V., Prof. Tulcea

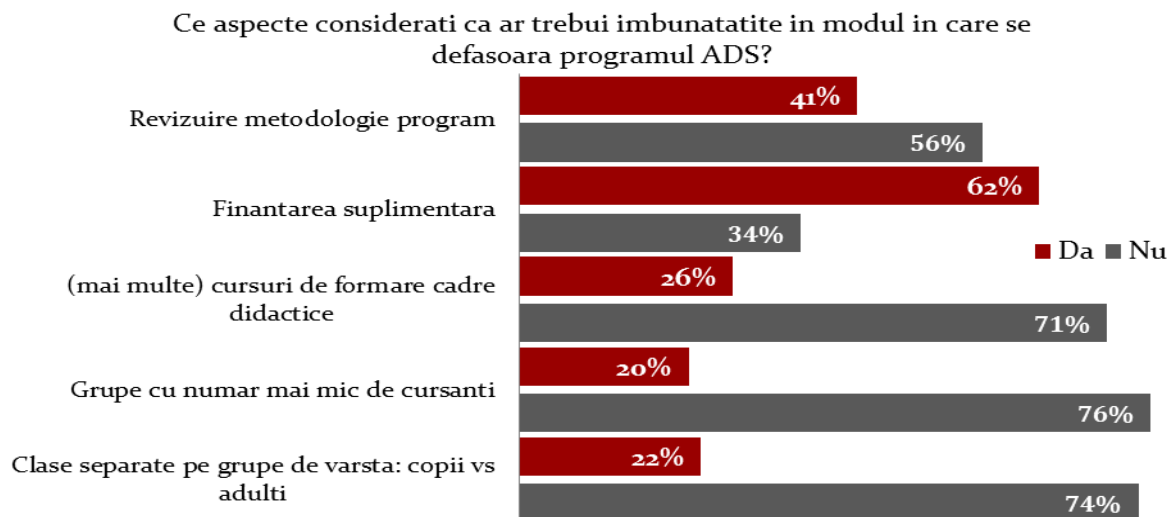
„Nu am reușit să-i ajutăm pe toți să termine programul ADȘ.” D.I., Prof. Tulcea

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

„Faptul că nu am reușit să conving pe unii cursanți să continue.” B. F., Prof. Brăila

În privința aspectelor pe care profesorii le-ar îmbunătăți, singurul aspect pe care mai mult de jumătate dintre respondenți au considerat că ar trebui îmbunătățit este finanțarea suplimentară. Profesorii consideră că finanțarea superioară este importantă pentru ADS pentru că finanțarea de la bugetul de stat este inferioară celei din învățământul de masă (care vine în contradicție cu o întrebare anterioară privind finanțarea programului ADS la care profesorii au răspuns că se consideră mușțumiți). În **Figura 24** pot fi observate aspectele pe care profesorii le-ar lua în considerare pentru îmbunătățirea programului. Imediat după finanțarea suplimentară, revizuirea metodologiei ar trebui realizată din punctul de vedere a 41% dintre respondenți. De asemenea, 26% dintre profesori și-ar dori mai multe cursuri de formare legate de problematica programului, 20% - grupe cu număr mai mic de cursanți (aici în focus grupuri a fost detaliat faptul că minim 8 cursanți este un număr foarte restrictiv pentru școli pentru a putea organiza o grupă ADS) și nu în ultimul rând 22% dintre profesori și-ar dori clase separate pe grupe de vârstă, astfel încât activitatea cadrului didactic să nu se mai desfășoare în regim simultan. Acest ultim aspect a fost discutat și în cadrul interviurilor concluzia fiind că pentru unii beneficiari, dar mai ales pentru profesori acest gen de mix al vârstelor determină un proces instructiv educativ mai greoi. La nivel practic însă ar fi complicat de implementat un program care presupune grupe în funcție de vârstă deoarece în cele mai multe unități școlare sunt puțini adolescenți și chiar puțini tineri.

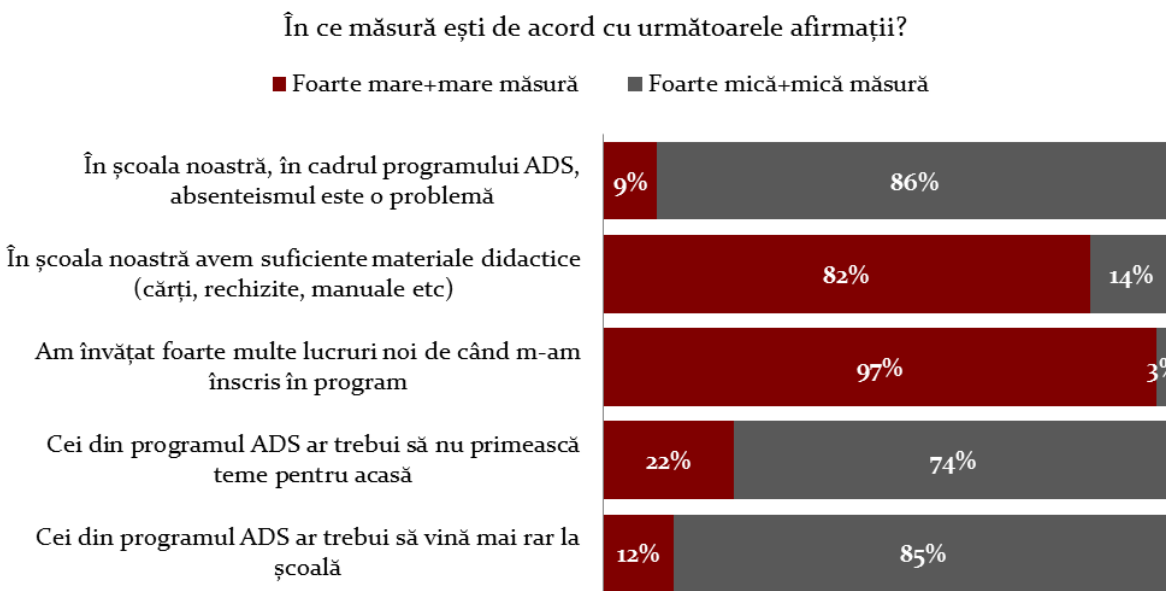
Figura 24 – Percepția privind îmbunătățirea programului ADS

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

În ceea ce privește percepția beneficiarilor privind problemele de implementare ale programului ADS sunt minimale. În **Figura 25** se observă că numai 9% dintre respondenți consideră absenteismul o problemă și nici nu sunt de acord că cei din programul ADS ar trebui să vină mai rar la școală, așa cum o parte a profesorilor au sugerat (de exemplu să se facă la frecvență redusă, sau să existe mai puține ore obligatorii). Numai 22% dintre respondenți au considerat că cei din programul ADS nu ar trebui să primească teme pentru acasă, în condițiile în care există discuția despre timpul limitat pe care aceștia îl au. De asemenea, deși profesorii au apreciat că principala problemă în implementarea ADS a fost lipsa manualelor auxiliare, aproximativ 82% dintre beneficiari au apreciat că în școală au suficient de multe materiale didactice. Nu în ultimul rând, aproape toți beneficiarii au declarat că au învățat multe lucruri noi de când s-au înscris în program, lucru care confirmă încă o dată faptul că aceștia au o părere pozitivă despre cum a fost implementat programul ADS.

Figura 25 – Percepția beneficiarilor privind implementarea programului ADS

Deși au fost extrem de puțini beneficiari care s-au declarat nemulțumiți de programul ADS, cei care și-au exprimat totuși o opinie la întrebările deschise din chestionar au invocat în ordinea importanței aspecte precum: programul zilnic prea lung, distanța lungă parcursă până la școală și lipsa mijloacelor de deplasare între școală și casă, anumite discipline (în special cele în care se pune accentul prea mult pe teorie), gălăgia din clase, existența temelor pentru acasă. În privința aspectelor pozitive legate de implementarea programului ADS mult

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

mai mulți beneficiari au răspuns la întrebare. Cele mai des menționate aspecte au fost: implicarea profesorilor/relația bună cu profesorii, activitățile de la ore și strategiile didactice ale profesorilor, utilitatea practică și teoretică a programului, interacțiunile cu colegii, programul lejer/flexibil.

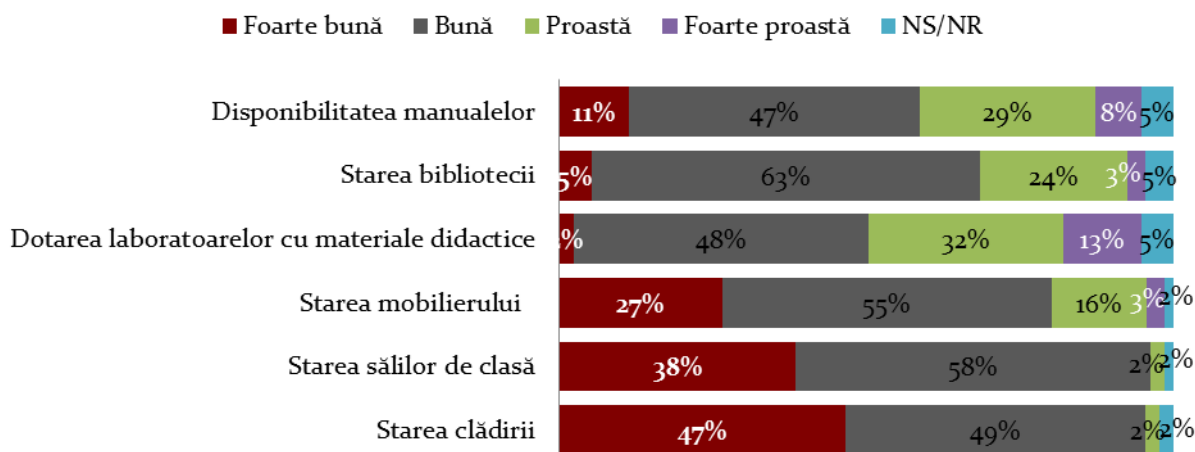
Informații generale despre școli, beneficiari și profesori

Profesorii apreciază că majoritatea aspectelor ce țin de infrastructura din școala în care aceștia predau sunt într-o stare mai degrabă bună decât proastă (vezi **Figura 26**). În ceea ce privește starea clădirii, 47% dintre respondenți au apreciat că se află într-o stare foarte bună, iar 49% au declarat că este bună și numai 2% consideră clădirea școlii de calitate proastă. De asemenea, nu sunt diferențe foarte mari în ceea ce privește sălile de clasă, 38% dintre profesori considerând că starea sălilor de clasă este foarte bună și 58% este bună. În ceea ce privește mobilierul, 27% consideră că acesta se află în stare foarte bună, 55% în stare bună, 16% într-o stare proastă și 3% într-o stare foarte proastă. În ceea ce privește dotarea bibliotecii, un procent mic de respondenți, 5% consideră că este una foarte bună, , 63% considerând că este bună, 24% că este proastă și 3% foarte proastă. În ceea ce privește disponibilitatea manualelor, problemă întâlnită și în programul ADS, profesorii consideră în proporție de 11% că manualele sunt în foarte mare măsură disponibile și 47% mai degrabă disponibile. Aproximativ 29% consideră că manualele sunt mai degrabă puțin disponibile, iar 8% consideră că este una dintre problemele grave ce țin de infrastructura școlii în care predau. Nu în ultimul rând, dotarea laboratoarelor cu materiale didactice este cea mai importantă problemă de infrastructură identificată de profesori. Aproximativ 50% consideră că dotarea este bună, însă 32% consideră că este proastă, și alți 13% dintre respondenți consideră că este foarte proastă.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 26 – Percepția profesorilor cu privire la infrastructura educațională din școala în care predau

Cum apreciați următoarele aspecte legate de infrastructura din școala dvs?

În ceea ce privește experiența organizării programului ADS, 61% dintre școlile din proiectul ACTIV au organizat ADS pentru prima dată în cadrul proiectului acestui proiect, iar 12% cu un an înainte. Numai un sfert dintre școli au o experiență mai mare în organizarea de ADS (vezi **Figura 27**). Cu toate acestea, profesorii care au predat pentru prima dată în cadrul acestui proiect au fost entuziasmați și foarte implicați în desfășurarea programului.

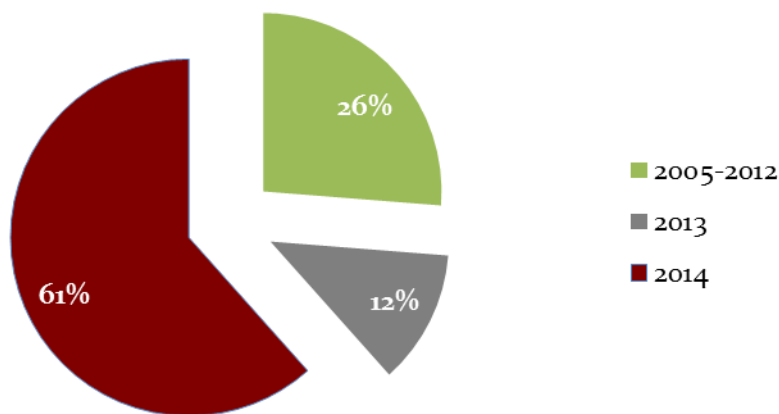
Chiar dacă școlile nu au experiență în gestionarea de programe ADS, profesorii au declarat că în școlile din care fac parte există anumite beneficii pentru cursanți (vezi **Figura 28**). Aceștia beneficiază de bursă de ajutor social conform 47% dintre profesori (există însă posibilitatea ca profesorii să fi înțeles că această bursă este echivalentă cu cea primită din proiectul ACTIV și din acest motiv să fi răspuns în proporție atât de mare), 72% dintre profesori au declarat că beneficiarii primesc un kit didactic gratuit, 64% au declarat că beneficiază de consiliere psihologică și 58% consiliere educațională, 65% dintre profesori au declarat că în școala din care fac parte se organizează frecvent activități extracurriculare. Programul de tip „cornul și laptele” în ciuda faptului că este prevăzut pentru elevii de nivel primar, este în foarte mică măsură accesibil cursanților ADS. De altfel adaptări ad-hoc ale școlii ajung să facă acest lucru posibil, pentru că la nivel politică generală a programului „Cornul și laptele” cursanții ADS nu sunt incluși. În cadrul discuțiilor de grup și a interviurilor, profesorii au menționat acest aspect ca unul important. Accesul la acest program, o masă caldă sau un sandwich sunt considerate stimulente importante, având în vedere profilul

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

general al cursantului ADS. Nu în ultimul rând, **Figura 29** prezintă distribuția răspunsurilor referitoare la aprecierea privind disponibilitatea ghidurilor tipărite pentru cursanți, o resursă cheie pentru buna desfășurare a orelor. Aproximativ 44% consideră că sunt suficiente și 56% insuficiente, lucru care indică dezirabilitatea unor astfel de materiale didactice pentru cursanți.

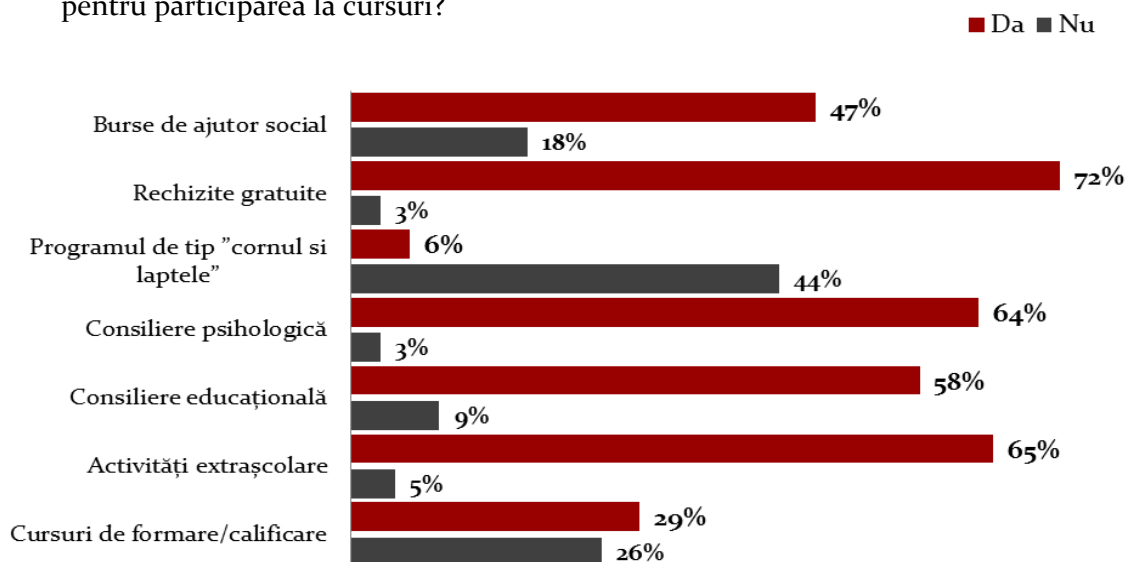
Figura 27 – Experiența organizării de programe ADS

Din ce an organizați programul ADS în școala dvs.?

Figura 28 – Facilități educaționale pentru cursanții ADS

În școala dvs cursanții ADS beneficiază de următoarele facilități pentru participarea la cursuri?

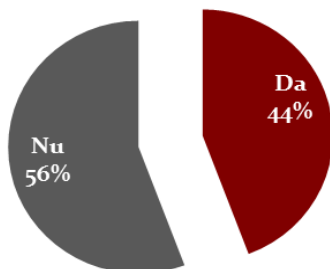

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 29 – Aprecierea privind numărul de ghiduri tipărite pentru cursanți

Beneficiați de un număr suficient de ghiduri tipărite pentru cursanți?

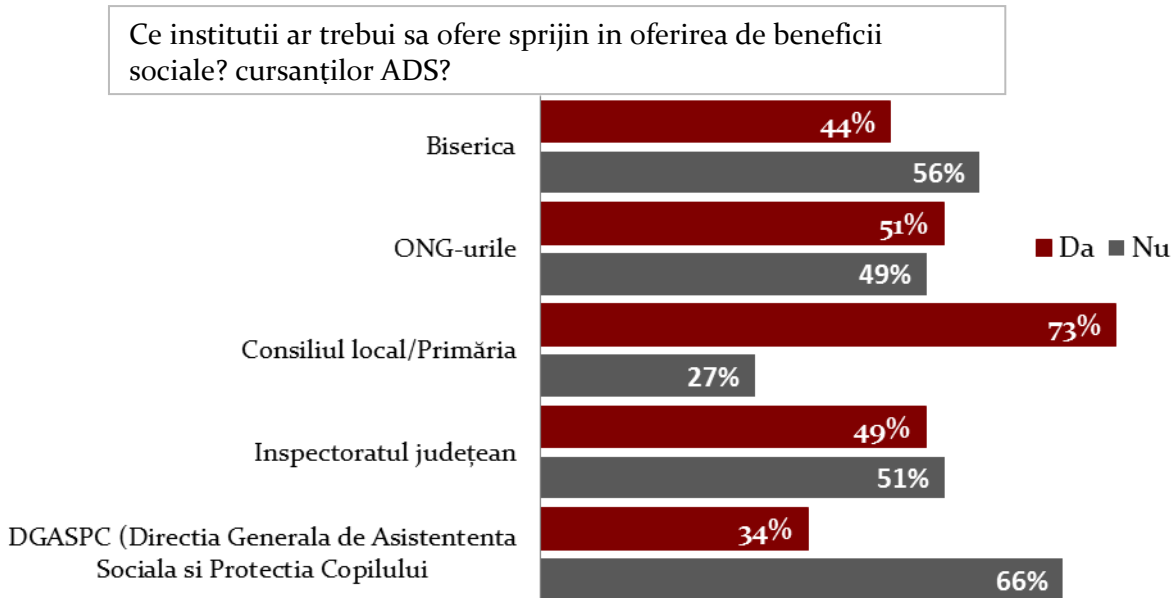
În ceea ce privește perspectiva profesorilor cu privire la implicarea unor instituții locale sau județene în programul ADS, aceștia consideră cea mai importantă implicare cea a Primăriei sau Consiliului Local în proporție de peste 70% (vezi **Figura 30**). Într-o proporție e aproximativ 50%, profesorii consideră că ar trebui să se implice în implementarea programului ADS ONG-urile și Inspectoratul Județean. 44% dintre profesori ar considera oportună implicarea bisericii și aproximativ o treime ar considera utilă implicarea DGASPC.

Justificarea colaborării cu alte instituții a apărut și în discursul persoanelor intervievate, sugerându-se că școala nu poate singură să rezolve problemele elevilor din zonele defavorizate. De altfel lipsa de colaborare între instituții privind reintegrarea în sistemul educațional și a unei viziuni mai largi privind reinserția lor pe piața muncii a fost subliniată în partea calitativă a studiului frecvent de către profesori. Chiar dacă secvențial există cazuri de reușită în a găsi un loc de muncă, o strategie mai clară în acest sens și o mai bună colaborare a instituțiilor ar facilita atingerea dezideratelor programului ADS dar nu numai (și a multor altor programe privind reinserția în școală sau pe piața muncii).

„Dacă și alte instituții ar veni în sprijinul nostru, atunci cred că am putea să ajutăm mult mai multă populație, în mod special de etnie romă, să recupereze acest decalaj educațional. Noi ca școală avem experiența de lucru cu câteva instituții non-guvernamentale care ne-au ajutat, ne-au dat material educațional, îmbrăcăminte, însă Direcția de protecție a copilului nu ne-a ajutat.” G. R., Prof. Tulcea

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 30 – Dezirabilitatea implicării instituțiilor sociale în programul ADS

În ceea ce privește genul profesorilor, putem observa faptul că numa un număr mic de bărbați predau în programul ADS (vezi **Figura 31**). Acest lucru nu este însă unul surprinzător, având în vedere caracterul genizat al meseriei de profesor/învățător. În privința beneficiarilor, distribuția pe gen este mai echilibrată, fiind 52% femei și 48% bărbați, o balanță relativ echilibrată (vezi **Figura 32**). De asemenea, vârsta medie a profesorilor aceasta este de 45 de ani, iar vârsta medie a beneficiarilor este de 33 de ani. Mediul din care aceștia provin este unul sărac, din familii cu un nivel scăzut de educație și cu mulți membri în aceeași gospodărie. Din punctul de vedere al motivației există caracterizări destul de diferite și uneori opuse, uneori fiind caracterizați ca fiind dezinteresați, alții ca fiind motivați să învețe în cadrul programului. Vârsta este de asemenea un element care caracterizează profilul cursantului ADS, fiind considerați de unii profesori mai maturi în gândire, mai înțelegători, mai cooperanți decât elevii din învățământul de masă cu care aceștia interacționează. Mai jos sunt redate o parte dintre caracterizările făcute de profesori cursanților ADS.

„Se vede că provin din medii sărace, se vede că au nevoie de sprijin, sărăcia și lipsa educației.” G. R., Prof. Tulcea

„Sărăcia, lipsa de educație, obiceiuri, tradiții ale etniei rome.” A. V., Prof. Tulcea

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

„Provin din medii sociale defavorizate, cu probleme în familie, cu mulți copii, fără locuri de muncă, cu venituri salariale foarte mici. Un elev lipsit de motivație, dar totuși deschis la nou, dornic să învețe.” A. F., Prof. Tulcea

”Sunt copii provenind din familii destramate, cele mai multe, cu nivel de educație foarte scăzut, dezinteresati pentru actul educational, de aici și situația lor.” R. C. Prof. Brăila

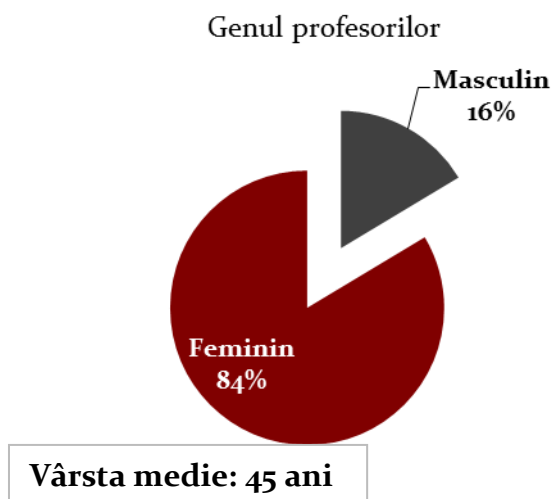
„Mai maturi în gândire, mai înțelegători, mai cooperanți.” A. F., Prof. Tulcea

„Cursantul ADȘ este o persoană care a trecut de vârsta majoratului și se confruntă cu problemele legate de serviciu, are copii și vrea să le ofere o viață mai bună.” P.C., Prof. Tulcea

„Interesat de cursuri este, fără discuție. Mai problematic este că unii dintre ei își mai găsesc între timp de lucru și nu mai au timp să-și rezolve temele. Frecvența este bună, participarea și dorința sunt bune, la fel ca și la ceilalți copii. Înțelegerea pare a fi peste nivelul unei clase de copii pentru că deja sunt trecuți prin alte experiențe.” A. C., Prof. Brăila

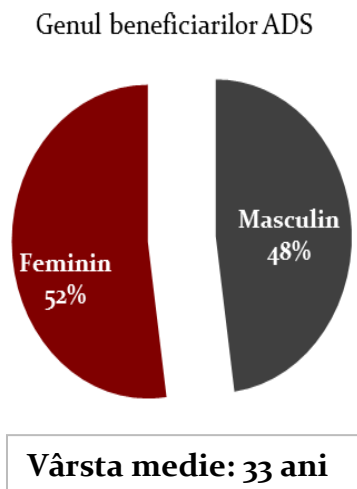
„Păi în general cursanții ADS sunt adulți, nu în totalitate, dar... Și atunci problemele lor clar sunt mult mai multe. Pe când un copil din învățământul obligatoriu vine la școală, frecvența, este interesat să parcurgă programa școlară.” S. M., Prof. Brăila

Figura 31 – Genul și vârsta profesorilor ADS

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 32 – Genul și vârsta beneficiarilor ADS

Discuția despre profilul cursanților ADS este una complexă, fiind important de subliniat că aceștia reprezintă individualități cu interese și abilități diferite, făcând astfel cu atât mai importantă activitatea cadrelor didactice care au trebuit să țină cont de problemele particulare cu care fiecare cursant se confruntă.

În primul rând, mediile de proveniență sunt relativ diferite, există diferențe majore între cei care trăiesc în mediul urban și cei din rural. În general cei care locuiesc în orașe au șanse mai mari de a fi angajați, cei din mediul rural muncesc în general în propria gospodărie și rareori au un loc de muncă.

În al doilea rând există diferențe majore între vârstele beneficiarilor, acestea variind între 15 și 60 de ani. Evident, raportarea la program din perspectiva vârstei este așadar diferită, cei tineri gândindu-se la program mai degrabă prin prisma posibilității continuării studiilor și angajării, cei de vârstă medie mai degrabă pentru a se putea angaja și pentru a-și ajuta copiii, iar pentru vârstnici reprezintă posibilitatea de a dobândi competențe esențiale de viață (în acest caz, de exemplu alfabetizarea este un scop în sine). Mai mult, când vârstele sunt foarte diferite între cursanți profesorii gestionează mai dificil orgoliile cursanților care nu vor, de exemplu, să recunoască că nu au înțeles anumite lucruri din timpul lecției. De asemenea, profesorii consideră că există diferențe majore între persoanele care au abandonat mai recent sistemul de învățământ și cei care au abandonat cu mult timp în urmă, aceștia din urmă fiind mai dificil integrat în învățământ.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

GOVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

În al treilea rând există diferențe importante în funcție de gen, existând diferențe atât în privința motivației cursanților cât și în privința implicării și a timpului pe care sunt dispuși să îl aloce implicării în program. Mai mult, în cazul femeilor care au copii, participarea este mai dificil de realizat pentru că în multe dintre cazuri ele trebuie să se ocupe cu îngrijitul copiilor și celelalte munci domestice. Bărbații în schimb au șanse mai mari să lipsească pentru că există o probabilitate mai mare să muncească, comparativ cu femeile, adesea locul de muncă fiind în altă zonă geografică decât domiciliul acestuia.

În al patrulea rând, există diferențe semnificative între cei din ciclul primar al căror scop este în general alfabetizarea, cel puțin pe termen scurt și cei din ciclul secundar inferior care fie se gândesc să continue în învățământ, fie să își găsească un loc de muncă, fie au scopuri imediate precum obținerea carnetului de conducere.

Nu în ultimul rând, există diferențe în modalitatea în care un beneficiar se implică în programul ADS în funcție de relația pe care o stabilește cu profesorii. În general, cel mai mare succes l-au avut profesorii care s-au apropiat foarte mult de cursanți, lucru care de exemplu nu se întâmplă în învățământul de masă. Acest lucru a dus la crearea unei legături care a avut ca rezultat participarea activă a beneficiarilor în timpul cursurilor.

Evident, există însă și elemente pe care beneficiarii le au în comun, profesorii acceptând de exemplu că abandonul inițial al cursanților ADS are mai degrabă cauze non-individuale, ce țin de mediul social, cultural și mai ales economic. Cei mai defavorizați fac parte din familii sărace și dezorganizate. Este aproape unanim printre profesori faptul că bursa oferită beneficiarilor la finalul programului este extrem de importantă. Aceasta îi motivează să se înscrie, iar pe parcurs, odată cu participarea la ore, cursanții încep să conștientizeze importanța finalizării studiilor.

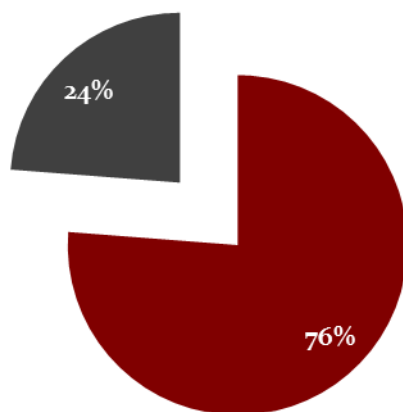
Aproximativ trei sferturi dintre profesorii care predau în ADS sunt titulari în școlile în care predau și aproximativ un sfert sunt suplinitori (vezi **Figura 33**). De asemenea, mai mult de 90% dintre profesori și învățători au finalizat cel puțin studiile universitare finalizate.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Figura 33 – Gradul didactic al profesorilor

Sunteți profesor titular sau suplinitor?

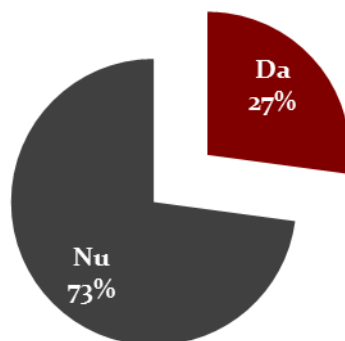
■ Profesor titular ■ Profesor suplinitor

În ceea ce privește navetismul în rândul profesorilor se observă faptul că numai 27% sunt nevoiți să facă naveta (vezi **Figura 34**). Acest lucru se explică și prin faptul că multe dintre școlile în care s-a implementat ADS sunt din mediul urban, navetismul fiind mai frecvent în școlile din mediul rural.

Figura 34 – Deplasarea către școală a profesorilor

Sunteți navetist/ă?

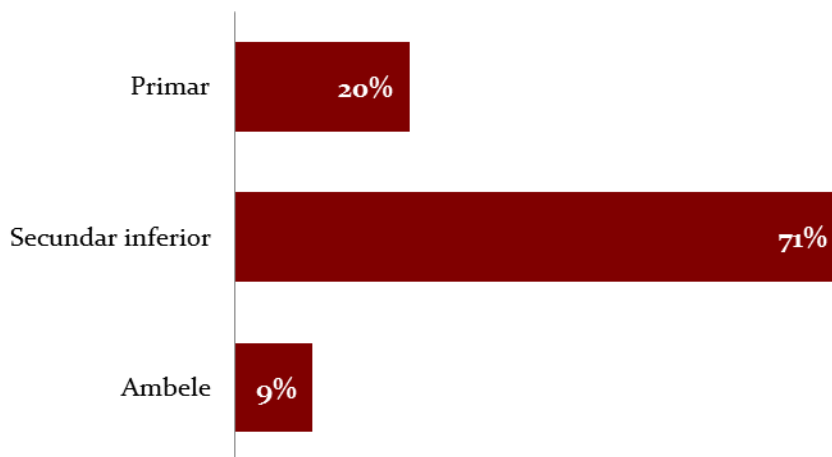

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Aproximativ 70% dintre profesorii din ADS predau în ciclul secundar inferior. Numai 20% predau în ADS primar, iar 7% dintre profesori predau în ambele cicluri (vezi **Figura 35**)

Figura 35 – Ciclul ADS în care profesorii predau

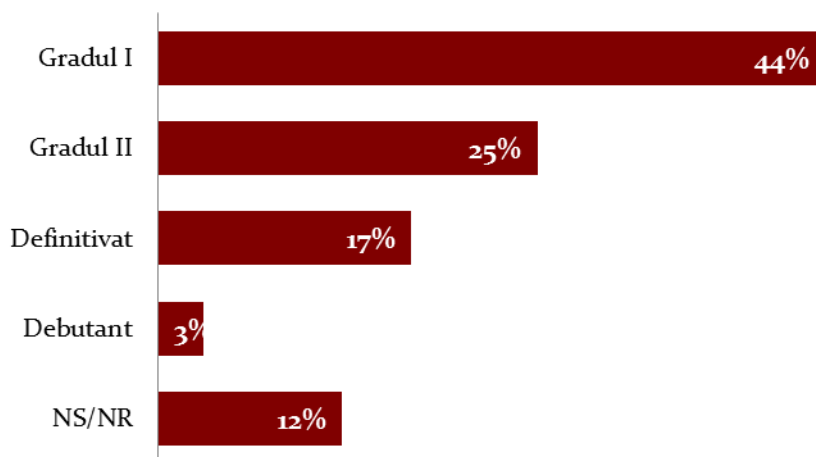
■ În ce treaptă de învățământ a programului ADS predați?

În ceea ce privește gradul didactic al profesorilor titulari din ADS, 44% au gradul I, 25% gradul II, 3% au definitivatul și 3% sunt profesori debutanți (vezi **Figura 36**). Media salariului obținut de profesori este de 1575 lei, media vechimii în învățământ a profesorilor este 21 ani, iar în școală de 14 ani. Nu în ultimul rând, numărul mediu de cursanți pe care un profesor ADS l-a avut într-o grupă a fost de 14.

Figura 36 – Gradul didactic al profesorilor

■ Ce grad didactic aveți?

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

V. Concluzii și recomandări

Programul ADS, în toate formele în care a fost organizat din anul 1999 și până astăzi a cunoscut multe schimbări și reinterpretări. Din anul 2006, după programul experimental (2005-2006), prin intermediul programului PHARE: "Acces la educație pentru grupurile dezavantajate", structura și metodologiile specifice acestuia au rămas însă unele mai degrabă constante, cu mici modificări și îmbunătățiri pe alocuri legate de ghiduri și materiale, extinderea numărului de școli.

Organizarea programului ADS prin proiectul ACTIV a reprezentat însă o inovație în ceea ce privește implementarea "A doua șansă". Deși, la fel ca programul standard, a avut ca obiectiv reintegrarea în învățământ a persoanelor care au abandonat învățământul sau nu au fost înscrise niciodată într-o instituție de educație, proiectul ACTIV a presupus câteva îmbunătățiri care, așa cum am subliniat în acest studiu, sunt considerate de profesori și beneficiari elemente importante și de viitor pentru reconfigurarea și optimizarea programului. Unul dintre principalii factori importanți în desfășurarea programului, subliniat atât de cursanți cât și de către profesori, a fost relația școală-comunitate. Profesorii au subliniat și importanța colaborării cu alți colegi din școli în care programul a fost implementat. La aceste nevoi au răspuns în proiectul ACTIV centrele de asistență socio-educativă (CASE) care au presupus formarea unei echipe de specialiști pe problematica ADS, tutori, experți educaționali, consilieri de centru, specialiști prevenție abandon școlar. De asemenea, achiziția echipamentelor TIC a facilitat interacțiunea între membrii CASE, a personalului didactic și a beneficiarilor în vederea îmbunătățirii aspectelor particulare ce țin de programul ADS. Existența acestor echipamente TIC au putut facilita întâlniri, dezbateri, discuții între beneficiari ADS, personal didactic ADS, experți și consilieri educaționali pe problematica abandonului școlar. De asemenea, activitățile desfășurate împreună cu personalul didactic și nedidactic din școlile incluse în proiect, cursanții ADS, membrii ai comunității locale, reprezentanții societății civile au putut fi înregistrate și ulterior încărcate pe portalul proiectului.

O altă componentă importantă, pe lângă desfășurarea propriu-zisă a programului ADS în cele 16 școli din județele Tulcea și Brăila a fost cea legată de campaniile de conștientizare a populației cu privire la efectele sociale ale părăsirii timpurii a școlii, conștientizarea importanței educației viața comunității și a reușitei individuale în viață, importanța urmării

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

GOVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

unor programe specifice de recuperare școlară prin programe de tip ADS. De altfel, așa cum au subliniat profesorii în focus grupuri, gradul de cunoaștere și informare al publicului țintă al programului este încă unul relativ mic. Aceste campanii au fost gândite pe 3 direcții complementare de acțiune: întâlniri/dezbateri televizate în 16 comunități defavorizate din județele Tulcea și Brăila, desfășurate în cadrul unei caravane; promovarea unor mesaje cheie prin intermediul materialelor promoționale de tipul „Ne place școala! Stop abandon!?”; emisiuni TV de educație, difuzate în 12 ediții, pe un post de televiziune cu acoperire la nivel național. Astfel s-a încercat o mai mare pătrundere a informațiilor privind programul într-o manieră mai accesibilă grupului țintă

În cadrul studiului privind contextualizarea programului „A doua șansă” (ADS) și a programelor de prevenire a abandonului școlar a fost analizată modalitatea în care activitățile realizate prin proiect au avut efecte asupra prevenirii abandonului școlar, îmbunătățirii parteneriatului dintre școală, familie și comunitate și nu în ultimul rând integrării sociale a persoanelor care au urmat cursurile programului ADS organizat prin proiectul ACTIV. Importanța anchetei de teren ale cărei rezultate au fost prezentate mai sus este importantă în vederea contextualizării programului ADS, organizat în cadrul proiectului ACTIV. Având în vedere contextul particular în care a fost organizat acest program, cercetarea este relevantă pentru a sublinia pe de-o parte experiențele celor direct implicați cu privire la implementarea programului și pe de altă parte pentru a înțelege efectele și importanța organizării unor astfel de programe la nivelul comunităților locale.

Desfășurat în 16 școli din județele Tulcea și Brăila proiectul a fost perceput la nivel general ca o inițiativă benefică, prin creșterea numărului de școli și cursanți în cadrul programului dar și prin aspectele menționate mai sus ca fiind specifice ACTIV. Fiind vorba în general despre școli care nu au avut foarte mare experiență în implementarea programului ADS, acesta a fost considerat util atât pentru persoanele care au părăsit sistemul de învățământ, având acum șansa să se reînscrisă, cât și pentru profesori care au discutat despre această experiență didactică în termeni pozitivi, precum: „experiență extraordinară”, sau chiar „desăvârșire profesională”.

Studiul certifică utilitatea acestui gen de programe în comunitățile care se confruntă cu problema abandonului școlar (mai ales cele defavorizate sau din mediul rural) și demonstrează prin testimonialele obținute în cadrul cercetării calitative mai ales, că programul

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

reprezintă într-adevăr o a doua șansă pentru beneficiarii din program, chiar și în condițiile unei piețe a muncii instabile și impredictibile care nu oferă certitudini absolvenților în ceea ce privește integrarea profesională. Această șansă se referă bunăoară la facilitarea accesului la un alt gen de resurse odată cu dobândirea unei educații minime.

Câteva concluzii importante pot fi sumarizate după cum urmează:

- Chiar dacă discuțiile despre finalitatea programului sunt referitoare la posibilitatea obținerii unui loc de muncă în general după urmarea stagiului de practică sau a unui curs de calificare sau formare, acest lucru se întâmplă destul de rar din păcate, la fel ca și continuarea studiilor în învățământul liceal. Una dintre recomandările profesorilor pentru îmbunătățirea programului a fost de a investi inclusiv în imaginea beneficiarilor ADS care sunt priviți cu destulă reticență de angajatori, în calitatea de absolvenți ai programului ADS. În acest sens în cadrul caravelor din proiectul ACTIV au fost prezentate câteva cazuri de succes care au reușit să se integreze în sistemul de învățământ liceal sau pe piața muncii.
- Un efect indirect al implementării ADS este faptul că s-a îmbunătățit relația dintre școală și familiile elevilor din învățământul de masă, pe de-o parte pentru că în programul ADS erau părinți ai elevilor și pe de altă parte pentru că mai ales în comunitățile rurale sau defavorizate s-a discutat laudativ la adresa profesorilor din programul ADS. Centrele de asistență socio-educativă (CASE) reprezintă modalitatea prin care a fost stimulat activ parteneriatul între școală și comunitate prin crearea unor evenimente care au reunit specialiști și membrii ai comunităților locale cu scopul elaborării unor strategii de menținere a copiilor și tinerilor în sistemul de învățământ. De asemenea, CASE au avut rol și în menținerea legăturii între școli și cercetători/ specialiști din domeniul educației și specific în problematica egalității de șanse la educație.
- CASE reprezintă modalitatea prin care a fost stimulat activ parteneriatul între școală și comunitate prin crearea unor evenimente care au reunit specialiști și membrii ai comunităților locale cu scopul elaborării unor strategii de menținere a copiilor și tinerilor în sistemul de învățământ. De asemenea, CASE au avut rol și în menținerea legăturii între școli și cercetători/ specialiști din domeniul educației și specific în problematica egalității de șanse la educație.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

În ceea ce privește recomandările care pot fi făcute în vederea îmbunătățirii implementării programului ADS plecând de la experiența profesorilor și a beneficiarilor din cadrul proiectului ACTIV dar nu numai, pot fi menționate mai multe tipuri de acțiuni:

- Importanța includerii în curriculumul oficial a unei modalități de valorificare a experiențelor de viață ale beneficiarilor ADS. Includerea în planurile de lecție ale unor probleme specifice cu care beneficiarii ADS se confruntă poate întări relația dintre profesori și cursanți și de asemenea poate crește participarea școlară.
- Găsirea unor soluții pentru continuarea programului. Potrivit profesorilor participanți la focus grupuri, „este vitală continuitatea programului”, fiind esențială depășirea acestei „perioade de tranziție către necunoscut” generată de finalizarea proiectelor europene care stopează implementarea ADS în multe dintre școli. Cu alte cuvinte, proiecte precum ACTIV sunt considerate importante în vederea continuării implementării ADS.
- Definirea unui rol mai important pentru mediatorul școlar în cadrul programului ADS în vederea îmbunătățirii relației dintre școală și comunitate și reducerii absenteismului și abandonului școlar. Acest lucru este important în condițiile în care beneficiarii provin din comunități defavorizate, dovedindu-se utilă existența și implicarea mediatorilor în vederea participării și implicării elevilor.
- Construirea unei echipe mixte formată din profesori din ADS cu experiență și specialiști în curriculum în vederea adaptării programei școlare la realitățile din școală.
- Dezirabilitatea promovării programului în proximitatea școlii de către absolvenții ADS prin implicarea din punct de vedere formal a câtorva dintre aceștia în echipa de promovare (una dintre soluțiile propuse chiar de beneficiari).
- Continuarea valorificării potențialului pe care centrele de asistență socio-educativă le pot avea pentru crearea unei rețele între școli, organizații non-guvernamentale, instituții private și publice, membrii ai comunității, în vederea combaterii abandonului școlar și a dezvoltării de programe ADS acolo unde e cazul. Pe termen lung acest demers trebuie să fie susținut de către o strategie coerentă care presupune corelarea activității din școală cu cea a altor instituții în vedere reinsertiei pe piața muncii a cursanților.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

CIPOSDRU

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

- Oferirea de suport instituțional cu implicarea centrelor CASE, persoanelor care doresc continuarea în învățământul liceal, doresc să se înscrie la cursuri de calificare/formare, sau să aplice pentru un loc de muncă.
- Realizarea unor cercetări sociale longitudinale cu privire la tranziția de la școală la piața muncii în care absolvenții ADS să fie subiecții cercetării.

Referințe bibliografice

Johnson, B.; Onwuegbuzie, A.; Turner, L. 2007. Toward a Definition of Mixed Methods Research. *Journal of Mixed Methods Research* 1, No. 2, 112-133.

Christle, C.; Jolivette, K.; Nelson, M.. 2007. "School Characteristics Related to High School Dropout Rates". *Remedial and Special Education* 28 (6), 325-339.

Salvați Copiii. 2014. Cercetare privind implementarea programului A doua șansă. Disponibil la: http://salvaticopiii.ro/upload/p0001000100010003_Raport%20A%20Doua%20Sansa.pdf

Centrul de Date UIS al UNESCO: <http://data.uis.unesco.org/>

Site-ul Institutului de Științe ale Educației: www.ise.ro

VI. Anexe

AXA PRIORITARĂ 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”
DOMENIUL MAJOR DE INTERVENȚIE 2.2. „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii”
Titlul proiectului: „Acces pentru Copii și Tineri la a Invata pentru Viata – ACTIV”
Numărul de identificare al contractului: POSDRU/162/2.2/S/141143

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

ANEXA 1. CHESTIONAR BENEFICIARI ADS

Cod chestionar: _____	Data: _____
	Localitatea: _____ Județul: _____

Bună ziua, numele meu este _____. În cadrul proiectului ACTIV desfășurăm un sondaj de opinie cu privire la programul *A doua șansă (ADS)*. Aș dori să îmi acorzi 10-15 minute pentru a-mi răspunde la un scurt chestionar cu întrebări despre școală și acest program în care ești și tu. Răspunsurile vor fi anonime, deci nu va trebui să îți scrii numele, iar răspunsurile nu vor fi comunicate profesorilor sau colegilor. Te rugăm să răspunzi sincer la fiecare întrebare pentru că la întrebările pe care ți le voi adresa nu există răspunsuri corecte sau greșite.

Q1. Care este vârsta ta? _____ ani

Q2. Sex: 1. Masculin 2. Feminin

Q3. Ce studii au părinții tăi?

Q3_1 Tata	Q3_2 Mama
1. Fără școală	1. Fără școală
2. Școala primară	2. Școala primară
3. Școala gimnazială	3. Școala gimnazială
4. Școala profesională	4. Școala profesională
5. Liceu	5. Liceu
6. Studii superioare (facultate/masterat/doctorat)	6. Studii superioare (facultate/masterat/doctorat)

Q4. Cunoștințele predate la lecții sunt pe înțelesul tău?

1. Foarte puțin 2. Puțin 3. Mult 4. Foarte mult 8. Nu pot aprecia 9. NS/NR

Q5. Consideri că informațiile transmise la lecții te ajută pentru a rezolva problemele care apar zilnic?

1. Foarte puțin 2. Puțin 3. Mult 4. Foarte mult 8. Nu pot aprecia 9. NS/NR

Q6. Ce faci cel mai des la lecții?

1. Ascultă explicațiile învățătorului/învățătoarei/profesorului/profesoarei
2. Discuți cu ceilalți colegi și cu învățătorul/învățătoarea/profesorul/profesoara
3. Rezolvi probleme și exerciții

Q7. În ce măsură te consideri informat cu privire la:	Foarte informat	Destul de informat	Nu prea informat	Deloc informat	NS/NR
Q7_1 Programul <i>A doua șansă (ADS)</i> în general	1	2	3	4	9
Q7_2 Condițiile de înscriere în program	1	2	3	4	9
Q7_3 Scopul programului ADS	1	2	3	4	9
Q7_4 Ce trebuie să faci pentru a finaliza programul ADS	1	2	3	4	9

Q8. În ce măsură consideri că programul ADS...	Foarte mare măsură	Mare măsură	Mică măsură	Foarte mică	NS/NR

AXA PRIORITARĂ 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”
DOMENIUL MAJOR DE INTERVENȚIE 2.2. „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii”
Titlul proiectului: „Acces pentru Copii și Tineri la a Invata pentru Viata – ACTIV”
Numărul de identificare al contractului: POSDRU/162/2.2/S/141143

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!**

				măsură	
Q8_1 Reprezintă un lucru bun în general	1	2	3	4	9
Q8_2 Sprijină persoanele înscrise în program	1	2	3	4	9
Q8_3 Este bine organizat	1	2	3	4	9
Q8_4 Este folositor pentru cei care îl finalizează	1	2	3	4	9
Q8_5 Stimulează participanții să participe frecvent la ore	1	2	3	4	9
Q8_6 Te ajută să te descurci în societate	1	2	3	4	9
Q8_7 Te ajută să îți găsești un loc de muncă	1	2	3	4	9

Q9. Care sunt principalele motive pentru care ai ales să te înscrii în programul ADS? (răspuns multiplu)

1. M-au încurajat familia și prietenii	5. Mă va ajuta să-mi găsească un loc de muncă
2. Este o modalitate ușoară să finalizezi studiile	6. Directorul școlii/profesorii de la școală m-au rugat să mă înscriu
3. Mi-a părut rău că am părăsit școala și am decis să mă reînscriu	7. Educația este importantă pentru a reuși în viață
4. Am fost plecat/ă în străinătate și nu am putut finaliza școala la timp	8. Pentru că doresc să mă reînscriu în învățământ după finalizarea programului

Q10. În ce măsură crezi că vei reuși să termini acest program?

1. Foarte mare măsură   2. Mare măsură   9. NS/NR
3. Mică măsură   4. Foarte mică măsură

Q11. Intenționezi să te reînscrii în sistemul de învățământ după finalizarea programului?

1. Da   2. Nu   9. NS/NR

Q11. În ce măsură ți-ar plăcea să se întâmple următoarele lucruri în cadrul programului ADS?	Foarte mare măsură	Mare măsură	Mică măsură	Foarte mică măsură	NS/NR/NC
Q11_1 Elevii să fie separați pe vârste	1	2	3	4	9
Q11_2 Să fie grupe cu un număr mai mic de elevi	1	2	3	4	9
Q11_3 Să primesc rechizite gratuite	1	2	3	4	9
Q11_4 Să primesc mâncare după ore	1	2	3	4	9
Q11_5 Să putem veni cu copiii la școală	1	2	3	4	9
Q11_6 Să facem exerciții practice	1	2	3	4	9
Q11_7 Să avem mai mulți invitați în timpul orelor	1	2	3	4	9

Q12. În general vorbind, ce părere ai despre colegii tăi?

1. Foarte bună   2. Destul de bună   3. Nici bună nici proastă   4. Destul de proastă   5. Foarte proastă   9. NS/NR

Q13. Crezi că implementarea programului ADS funcționează bine în școala ta?

1. Da   2. Nu   9. NS/NR

Q14. În ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?	Foarte mare măsură	Mare măsură	Mică măsură	Foarte mică măsură	NS/NR/NC
Q14_1 Cei din programul ADS ar trebui să vină mai rar la școală	1	2	3	4	9
Q14_2 Cei din programul ADS ar trebui să nu primească teme pentru acasă	1	2	3	4	9
Q14_3 Am învățat foarte multe lucruri noi de când m-am înscris în program	1	2	3	4	9

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!**

Q14_4 În școala noastră avem suficiente materiale didactice (cărți, rechizite, manuale etc)	1	2	3	4	9
Q14_5 În școala noastră, în cadrul programului ADS, absenteismul este o problemă	1	2	3	4	9

Q15. Cât de des participi la cursuri?

1. În fiecare zi
2. De 3-4 ori pe săptămână
3. De 1-2 ori pe săptămână
4. Rareori, de câteva ori pe lună
8. Am abandonat școala
9. NS/NR

Q16. În ce măsură te gândești să renunți la acest program?

1. Foarte mare măsură
2. Mare măsură
3. Mică măsură
4. Foarte mică măsură
9. NS/NR

Q17. Care sunt principalele motive pentru care intenționezi să abandonezi programul?

Q18. Ai fi de acord să petreci mai multe ore în școală cu profesori sau persoane din afara școlii pentru a învăța diverse lucruri practice? (suport educațional)

1. Da
2. Nu
9. NS/NR

Q19. Gândindu-te la profesorii pe care îi ai, în ce măsură ești de acord cu următoarele aspecte?	Foarte mare măsură	Mare măsură	Mică măsură	Foarte mică măsură	NS/NR/NC
Q19_1 Sunt bine pregătiți	1	2	3	4	9
Q19_2 Sunt buni pedagogi (stiu sa predea și să explice)	1	2	3	4	9
Q19_3 Păstrează o relație bună cu mine și în afara școlii	1	2	3	4	9
Q19_4 Fac deseori activități în afara școlii	1	2	3	4	9
Q19_5 Defavorizează uneori pe unii elevi	1	2	3	4	9
Q19_6 Comunică cu elevii despre probleme personale	1	2	3	4	9
Q19_7 Sunt destul de nepăsători cu privire la elevi	1	2	3	4	9

Q20. Cât de des se întâmplă următoarele în școala în care înveți?	Niciodată	Rar	Uneori	Deseori	NS/NR/NC
Q20_1 În timpul orelor, profesorii ne dau sarcini ce presupun lucrul în echipă	1	2	3	4	9
Q20_2 Elevii se simt liberi să-și exprime opiniile în clasă	1	2	3	4	9
Q20_3 Profesorii promovează un spirit de competiție între elevi	1	2	3	4	9
Q20_4 Profesorii se enervează în timpul cursurilor	1	2	3	4	9
Q20_5 Uneori suntem prea puțini elevi în clasă și suntem trimiși acasă	1	2	3	4	9
Q20_6 Uneori stăm degeaba la ore	1	2	3	4	9

Q21. Crezi că implicarea activă a familiilor elevilor în programul ADS este mai degrabă...

1. Un lucru bun
2. Un lucru greșit
3. Nici bun, nici greșit
9. NS/NR

Q22 Crezi că implicarea activă a comunității din jurul școlii în programul ADS este mai degrabă...

1. Un lucru bun
2. Un lucru greșit
3. Nici bun, nici greșit
9. NS/NR

Q23 Ce crezi că s-ar putea face pentru a se înscrie mai multe persoane din comunitate în acest program?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Q24 Care sunt lucrurile care îți plac cel mai mult la programul ADS?

Q25 Care sunt lucrurile care îți displac cel mai mult la programul ADS?

OPERATOR completează cu majuscule în casetă:

Data realizării interviului _____

Orele între care s-a realizat interviul _____

Adresa subiect _____

Telefon subiect _____

Observații cu privire la desfășurarea interviului

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

ANEXA 2. CHESTIONAR CADRE DIDACTICE ADS

Cod chestionar: _____	Data: _____
	Localitatea: _____ Județul: _____

Buna ziua, numele meu este _____ si sunt operator de teren in cadrul proiectului ACTIV pentru a realiza cateva chestionare in localitatea dvs. Urmeaza sa va adresez cateva intrebari legate de modul in care ati interactionat dvs cu programul ADS si opinia dvs despre acesta. As dori sa-mi acordati 15-20 de min din timpul dvs pentru a-mi raspunde la acest chestionar. Răspunsurile dvs vor fi anonime. Criteriul dupa care ati fost ales pentru participarea la acesta este implicarea dvs in cadrul programului ADS in scoala in care lucrați. Nu există răspunsuri corecte sau greșite, asa ca va rugam sa raspundeti cat se poate de sincer la aceste intrebari. Pentru fiecare dintre întrebările de mai jos trebuie încercuită varianta care vi se potrivește cel mai bine.

Q1. Pentru început aș dori să îmi spuneți care sunt principalele probleme cu care se confruntă școala dvs?

--

Q2. Cum apreciați următoarele aspecte legate de infrastructura din școala dvs?	Foarte bună	Bună	Proastă	Foarte proastă	NS/NR/NC
Q2_1 Starea clădirii	1	2	3	4	9
Q2_2 Starea sălilor de clasă	1	2	3	4	9
Q2_3 Starea mobilierului	1	2	3	4	9
Q2_4 Dotarea laboratoarelor cu materiale didactice	1	2	3	4	9
Q2_5 Starea bibliotecii	1	2	3	4	9
Q2_6 Disponibilitatea manualelor	1	2	3	4	9

Q3. Din ce an se desfășoară programul ADS în școala dvs? _____ 9. NS/NR

Q4. În această perioadă a avut întreruperi?

1. Da 2. Nu (*Mergi la Q21*) 9. NS/NR

Q5. Care au fost motivele pentru întreruperea programului în școala dvs?

1. Lipsa finanțării pentru program
2. Lipsa elevilor pentru a fi înscriși în program
3. Lipsa cadrelor didactice care să se implice
4. Altul (Care?) _____

Q6. Cât de informat/ă vă simțiți cu privire la programul ADS?

1. Foarte informat/ă 2. Destul de informat/ă 3. Nu prea informat/ă 4. Deloc informat/ă 9. NS/NR

Q7. Ce surse de finanțare are programul ADS în școala dumneavoastră? (*Răspuns multiplu*)

1. Publice 2. Private 3. Proiecte europene 4. NS/NR

Q8. Cat de multumit/ă sunteți de modul în care se desfășoară programul ADS în școala dvs? O să va rog să-mi dați note pe o scală de la 1 la 7 unde 1 înseamnă "foarte nemulțumit" și 7 "foarte mulțumit"

Foarte nemulțumit						Foarte mulțumit
1	2	3	4	5	6	7

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Q8. În ce măsură sunteți mulțumit/ă de următoarele aspecte...	În foarte mare măsură	În mare măsură	În mică măsură	În foarte mică măsură	NS/NR/N C
Q8_1 Intervalul orar în care se desfășoară programul ADS	1	2	3	4	9
Q8_2 Modalitatea de organizare a programului ADS	1	2	3	4	9
Q8_3 Recompensele financiare obținute din implicarea în programul ADS	1	2	3	4	9
Q8_4 Implicarea directorului școlii în cadrul programului ADS	1	2	3	4	9
Q8_5 Implicarea mediatorului școlar în cadrul programului ADS	1	2	3	4	9
Q8_6 Implicarea psihologului/consilierului educațional al școlii în cadrul programului ADS	1	2	3	4	9
Q8_7 Disponibilitatea materialelor didactice pentru acest program	1	2	3	4	9
Q8_8 Modalitatea de desfășurare a cursurilor	1	2	3	4	9
Q8_9 Gradul de implicare al beneficiarilor	1	2	3	4	9
Q8_10 Gradul de implicare al familiilor beneficiarilor	1	2	3	4	9
Q8_11 Finalitatea programului ADS	1	2	3	4	9
Q8_12 Programele europene implementate în cadrul ADS	1	2	3	4	9

Q9. În ce măsură considerați că programul ADS...	Foarte mare măsură	Mare măsură	Mică măsură	Foarte mică măsură	NS/NR
Q9_1 Este bine organizat	1	2	3	4	9
Q9_2 Sprijină persoanele înscrise în program	1	2	3	4	9
Q9_3 Stimulează participanții să participe frecvent la ore	1	2	3	4	9
Q9_4 Este folositor pentru că oferă o diplomă	1	2	3	4	9
Q9_5 Îi ajută pe beneficiari să își găsească mai ușor un loc de muncă	1	2	3	4	9
Q9_6 Transmite cunoștințele care îi ajută pe beneficiari să se descurce în societate	1	2	3	4	9
Q9_7 Ajută la combaterea abandonului școlar	1	2	3	4	9
Q9_8 Reprezintă un lucru bun în general	1	2	3	4	9

Q10. Care sunt principalele motive de nemulțumire ale dvs personal privind programul ADS?

Q11. Care sunt principalele aspecte pozitive pentru dvs personal legate de implicarea în programul ADS?

Q12. Care sunt principalele dificultati pe care le-ati intampinat in implementarea programului? (Răspuns multiplu)

1. Migratia (cursantilor/familiilor acestora in alte tari)	5. Lipsa manualelor auxiliare
2. Lipsa finanțării programului	6. Absenteismul cursantilor
3. Dificultățile economice ale școlii	7. Abandonul cursantilor
4. Programa școlară dificil de pus în practică	8. Altele (care?)

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Q12. Care este proporția de copii (persoane sub 18 ani) vs. adulți în grupele dvs?

Q12_1 Adulți.....(procent aproximativ)

Q12_2 Copii.....(procent aproximativ)

Q13. Câți dintre cursanții renunță la cursuri, în medie anual?

Q13_1 Adulți.....(procent aproximativ)

Q13_2 Copii.....(procent aproximativ)

Pentru profesorii care predau în ciclul secundar:

Q14. Cu aproximație, care e rata de promovabilitate la examenele naționale/bacalaureat pentru cursanții ADS? ___ %

Q15. În ce măsură părinții cursanților ADS cu vârsta sub 18 ani...	Foarte mică măsură	Mică măsură	Măsură medie	Mare măsură	Foarte mare măsură
Q15_1 Reclamă și se plâng de diferite aspecte ale activității școlii	1	2	3	4	5
Q15_2 Vin cu regularitate atunci când sunt solicitați	1	2	3	4	5
Q15_3 Vin cu regularitate să-și ofere serviciile școlii	1	2	3	4	5
Q15_4 Fac propuneri constructive privind îmbunătățirea vieții școlare	1	2	3	4	5

Q16. Cursanții ADS beneficiază de ore suplimentare de suport educațional în școala dvs?

1. Da (*Întrebă Q36*)

2. Nu (*Mergi la Q17*)

9. NS/NR

Q17. Ce tipuri de activități extrașcolare desfășoară beneficiarii ADS?

--

Q18. Credeți că ar trebui să beneficieze?

1. Da

2. Nu

9. NS/NR

Q19. În școala dvs cursanții ADS beneficiază de următoarele facilități financiare pentru participarea la cursuri?	DA	NU	NS/NR
Q19_1 Burse de ajutor social	1	2	9
Q19_2 Rechizite gratuite	1	2	9
Q19_3 Programul de tip ”cornul și laptele”	1	2	9
Q19_4 Consiliere psihologică	1	2	9
Q19_5 Consiliere educațională	1	2	9
Q19_6 Activități extrașcolare	1	2	9
Q19_7 Cursuri de formare/calificare	1	2	9

Q20. Considerați că este nevoie de acordarea de beneficii sociale cursanților pentru integrarea și menținerea cursanților în programul ADS?

1. Da

2. Nu

9. NS/NR

Q21. Ce instituții ar trebui să ofere sprijin în oferirea de beneficii sociale cursanților ADS?

1 Biserica

2 ONG-urile

3 Consiliul local/Primăria

4 Inspectoratul județean

5 DGASPC (Direcția Generală de Asistentență Socială și Protecția Copilului)

6 Altele (Care?) _____

AXA PRIORITYARĂ 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”
DOMENIUL MAJOR DE INTERVENȚIE 2.2. „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii”
Titlul proiectului: „Acces pentru Copii și Tineri la a Invata pentru Viata – ACTIV”

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/162/2.2/S/141143

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Q6. Sunteți profesor titular sau suplinitor?

1. Profesor titular 2. Profesor suplinitor (Mergi la Q8)

Q7. Ce grad didactic aveți? _____

Q8. Care este ultima școală pe care ați absolvit-o?

1. Liceu 2. Colegiu pedagogic 3. Facultate sau master 4. Studii post-universitare (doctorat)

Q9. Care este venitul dvs. lunar? _____ lei

Q10. În ce măsură unitatea școlară în care predăți se confruntă cu problema abandonului școlar?

1. Foarte mare măsură 2. Mare măsură 3. Mică măsură 4. Foarte mică măsură 9. NS/NR

Q11. Ați beneficiat până în prezent de cursuri de formare direct legate de programul ADS?

1. Da 2. Nu 9. NS/NR

Q12. Gândindu-vă al cursurile de formare legate de programul ADS pe care le-ați urmat, cât de mulțumit/ă sunteți de următoarele aspecte pe o scală de la 1 la 7, unde 1=foarte nemulțumit și 7 foarte mulțumit:	1	2	3	4	5	6	7	NS/NR/N C
Q12_1 Informațiile obținute despre programul ADS	1	2	3	4	5	6	7	9
Q12_2 Competențele didactice obținute	1	2	3	4	5	6	7	9
Q12_3 Competențele cu privire la gestionarea problemelor specifice ale beneficiarilor ADS	1	2	3	4	5	6	7	9
Q12_4 Aplicabilitatea informațiilor primite	1	2	3	4	5	6	7	9
Q12_5. Utilitatea cursurilor în general	1	2	3	4	5	6	7	9

Q13. Sunteți navetist/ă?

1. Da 2. Nu (mergi la Q14) 9. NS/NR

Q14. Cât timp faceți de acasă până la școală? _____ min

Q15. În ce treaptă de învățământ a programului ADS predăți?

1. Primar	2. Secundar inferior	3. Ambele
-----------	----------------------	-----------

Q16. Considerați că pentru dvs. personal este benefică implicarea în programul ADS?

1. Este mai degrabă benefică 2. Este puțin benefică 3. Nu pot aprecia 9. NS/NR

Q17. Care este numărul aproximativ de cursanți pe care îi aveți într-o grupă de ADS?

_____ număr de elevi

Q18. Considerați că implementarea programului ADS în formula actuală va reprezenta un succes în viitor?

1. Da 2. Nu 9. NS/NR

OPERATOR completează cu majuscule în casetă:

Data realizării interviului _____
Orele între care s-a realizat interviul _____
Adresa subiect _____
Telefon subiect _____

Observații cu privire la desfășurarea interviului

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GOVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

ANEXA 3. GRILĂ INTERVIU ABSOLVENȚI ADS

Scopul discuției este de a analiza perspectivele persoanelor care au participat în programul *A doua șansă* referitoare la funcționarea acestuia. Suntem interesați de problemele legate de implementarea programului și de experiența pe care ați avut-o atunci când ați fost înscris/ă. Tot ceea ce discutăm este confidențial, nimic nu va fi identificat în funcție de numele dumneavoastră. Doresc însă să înregistrez pentru a putea asculta atent/ă ulterior. E important de menționat că nu există răspunsuri corecte sau greșite, mă interesează părerea și experiențele dumneavoastră din sistemul de învățământ din România.

1. Pentru început aș dori să îmi spuneți cum a fost pentru dumneavoastră atunci când ați fost în programul ADS... Când ați absolvit programul? Ce ciclu ADS ați absolvit: primar, secundar inferior, secundar superior? Cum ați ajuns să vă înscrieți în programul ADS?
2. Ce vârstă aveți? Cu ce vă ocupați în prezent? Sunteți căsătorit/ă? Aveți copii?
3. V-a ajutat faptul că ați revenit la școală prin programul ADS? Cum? Care sunt principalele avantaje pe care le aveți acum pentru că ați finalizat programul ADS? Dar principalele dezavantaje?
4. Imaginați-vă că trebuie să povestiți cuiva care nu știe ce este acest program. Cum i-ați explica ce este?
5. Cum se desfășura o zi obișnuită în școală în momentul în care erați înscris/ă în program? Ce vă plăcea, ce nu vă plăcea?

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

7. Lipseați mult de la școală? Dacă da, din ce motive? Dacă nu, ceilalți colegi lipseau mult? Dacă da, care erau principalele motive? Ce credeți că ar fi putut face profesorul/școala pentru a motiva persoanele care absentau mult, să frecventeze programul?
8. În continuare mi-ar plăcea să știu cum erau profesorii pe care i-ați avut în grupa dvs? Ați menținut legătura cu profesorii/mediatorii școlari și în afara orelor de la școală?
9. Ce ați schimba la programul ADS? Ce ați păstra? Cum ar trebui să fie programul ADS ca să placă unui elev înscris acolo să meargă la ore?
10. Ce sfaturi ați da persoanelor care se gândesc să abandoneze învățământul obligatoriu? Dar celor care au părăsit deja sistemul de învățământ obligatoriu?
11. Care credeți că sunt principalele motive pentru care cineva abandonează școala?
12. V-ați gândit să plecați în străinătate? (Unde? Cum? Ce să faceți? Singur/ă cu familia?)
13. Ce părere aveți despre învățământul din România în general?

Acestea au fost întrebările, vă mulțumim!

ANEXA 4. GRILĂ INTERVIU PROFESORI ADS

Scopul discuției este de a analiza perspectivele profesorilor cu privire la programul A doua șansă, accentul fiind pus pe problemele legate de implementarea programului cu care aceștia se confruntă și pe strategiile didactice pe care le adoptă. Tot ceea ce discutăm este confidențial, nimic nu va fi identificat în funcție de numele școlii sau profesorului. Doresc însă să înregistrez pentru a putea asculta atent/ă ulterior. E important de menționat că nu există răspunsuri corecte sau greșite, mă interesează părerea și experiențele dumneavoastră din sistemul de învățământ.

1. Care sunt principalele probleme cu care se confruntă școala dumneavoastră? Cum credeți că pot fi rezolvate acestea (dacă pot fi rezolvate)? Cum ar trebui definită o școală bună din perspectiva dumneavoastră? În funcție de ce criterii definiți performanța școlară?
2. Aș dori să îmi spuneți câteva lucruri despre dumneavoastră... a) Care sunt motivele pentru care ați ales să profesati în sistemul de învățământ? b) Ce vă place cel mai mult la această profesie, sau altfel spus, ce vă place, ce nu vă place? c) De cât timp activați în această instituție școlară?

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

3. Care credeți că sunt motivele pentru care unii elevi ajung să abandoneze școala? Care sunt efectele pe care abandonul școlar le are asupra dezvoltării elevilor? Cum sunt ele vizibile pentru cursanții pe care îi aveți acum în ADS?
  4. În școala dvs vă confrunțați cu problema abandonului școlar? Dacă da, cum credeți că poate fi abordat și confrunțat acest subiect în cazul specific al școlii dvs.?
  5. Acum aș vrea să-mi povestiți despre parcursul dvs în programul ADS: de cât timp predați în program? În ce ciclu ADS predați? Cum ați ajuns să predați în grupe ADS? Au fost întreruperi ale programului în școala dvs? Dacă da, din ce motive și cum v-a afectat pe dvs.?
  6. Cum vi se pare ideea programului ADS? Care e procesul de înscriere a unui potențial beneficiar în cadrul programului? Cum este programul de desfășurare al cursurilor ADS?
  6. Ați urmat cursuri de formare pentru programul ADS? Despre ce? Cum vi s-au părut?
  7. Aș vrea să-mi povestiți acum cum arată o zi obișnuită la școală pentru elevii unei grupe ADS? Care este cea mai frumoasă amintire cu privire la activitățile pe care le-ați avut până acum cu cei din programul ADS? Dar cea mai nereușită (dacă nu poate identifica una, să ne povestească un moment dificil din toată activitatea de profesor ADS). Care credeți că au fost lucrurile care au contribuit la ambele tipuri de activități? Care sunt problemele legate de implementarea ADS cel mai des întâlnite la dvs. în școală?
  8. Dacă ar fi să faceți un profil pentru mediul din care provin în general cursanții pe care îi întâlniți în grupe dvs, cum ar arăta acesta? Dar un profil al cursantului ADS (dacă vă este mai ușor îl puteți compara cu un elev dintr-o clasă de învățământ obligatoriu)? Este motivat? Își face teme? Este interesat de cursuri?
  9. Ați fost în situația de a preda simultan pentru două clase diferite din programul ADS? Dacă da, vă rugăm să ne povestiți cum se desfășoară o astfel de oră.
  10. Care este diferența între a preda în cadrul programului ADS comparativ cu învățământul obligatoriu? Care sunt elementele cele mai asemănătoare? Dar diferențele?
  11. Aveți o anumită strategie de predare în programul ADS? Care este aceasta? Este diferită de cea pe care o folosiți la programul normal? Care sunt metodele care credeți că funcționează cel mai bine în acest program?
  12. Aveți cursuri opționale în cadrul programului ADS? Dacă da, care sunt cele mai reușite?
- [Întrebare pentru cei care predau în ciclul secundar inferior] – Ce cursuri se desfășoară, ce abilități dobândesc și cum le folosesc?

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

13. Obișnuți să țineți legătura cu elevii din clasele din învățământul obligatoriu în afara orelor de curs? Dar cu cei înscriși în programul ADS? Dacă da, în ce constă relația dvs cu aceștia? Dacă nu, care sunt principalele impedimente (atât în relația cu elevii din ciclul obligatoriu dar și cu cei din ADS)?
14. În general, în cadrul programului ADS, unele dintre problemele principale sunt absenteismul și abandonul. Cum încercați să rezolvați această problemă în cadrul grupelor ADS la care predați dvs?
15. Ce se întâmplă de obicei cu acei cursanți care nu finalizează un ciclu școlar ADS?
16. Ce credeți că i-ar motiva pe cursanți să nu abandoneze programul?
17. Ce credeți că ar stimula înscrierea mai multor participanți în cadrul programului ADS? Cum adaptați programul ADS în funcție de programul beneficiarilor (ce fac dacă lucrează, dacă pleacă în străinătate, dacă au absente mai multe etc)?
16. Dacă ați fi directorul școlii/inspector/metodist/MEN ce ați face pentru a îmbunătăți programul ADS? Care ar fi primele măsuri? Ce altceva ar mai putea fi făcut?
17. V-ați gândit la perspectiva de a renunța la a preda în programul ADS? Dacă da, care sunt principalele motive? Dacă nu, ce vă determină să vă continuați activitatea în cadrul acestuia?

ANEXA 5. GRILĂ FOCUS GRUP PROFESORI ADS

Buna ziua, numele meu este... și sunt cercetător în sociologie la SNSPA. Va multumesc ca ați acceptat să participați la această discuție de grup privind programul ADS. Astăzi dorim să avem o discuție despre experiențele fiecăruia dintre dumneavoastră cu privire la implementarea programului ADS. Scopul este acela de a oferi soluții pentru îmbunătățirea programului în viitor, iar pentru acest lucru considerăm că perspectiva dumneavoastră este extrem de importantă. Această discuție va fi filmată pentru ca ulterior să analizăm ceea ce s-a spus aici și în celelalte FG organizate în județ. Discuția este confidențială, datele rezultate în urma cercetării nu vor fi asociate cu numele dvs.

As vrea să vă spun că NU EXISTA RĂSPUNSURI CORECTE SAU GRESITE și că am dori să vă prezentați punctele de vedere cât mai deschis chiar dacă nu coincid cu lucrurile spuse de ceilalți colegi. As vrea să respectați dreptul la opinie al celuilalt și să nu îl întrerupeți în timp ce vorbește.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Ne interesează să vedem care au fost lucrurile care au funcționat și care au fost dificultățile cu care v-ați confruntat în implementarea programului ADS.

- Pentru început aș dori să vă prezentați și să îmi spuneți cât timp sunteți în învățământ și de ce școală aparțineți?
  - Care sunt problemele cu care se confruntă școala dvs, pe care le-ați observat de când predați aici? Care este istoria dvs. personală în această școală?
  - De cât timp sunteți implicată în acest program ADS? Cum ați ajuns să fiți implicată/a în programul ADS?
  - Având în vedere experiența dvs. de la clasă care credeți că sunt dificultăți de implementare cele mai importante? (se utilizează flipchart)
  - O să vă rog acum să încercăm să discutăm puțin despre beneficiarii ADS Din ce mediu (social, familial, economic, geografic) provin în general cursanții pe care îi întâlniți în grupe dvs. Putem să îi facem un profil? Cum ar arăta acesta?
- Dacă e să vă gândiți la cursurile ADS ce ați mai adăuga la acest profil? Sunt motivați să învețe? Frecventează cursurile? Vin interesați de activități? Participă la discuții? Își fac temele? (după răspunsuri lista de comun acord care sunt principalele caracteristici ale unui cursant ADS)
- În general vorbind, care credeți că sunt punctele tari și punctele slabe ale programului ADS, din experiența dvs de până acum. (flipchart)
  - As vrea să vă imaginați acum că ca ați fi directorul acestei școli. Care ar fi primele măsuri pe care le-ați lua pentru a îmbunătăți programul ADS?
  - Există bariere pe care le întâlniți în activitatea dvs curentă în program? Cum ați rezolva această problemă?
  - În general, în cadrul programului ADS, unele dintre problemele principale sunt absenteismul și abandonul. Sunt valabile și în cazul școlilor în care profesăți? Cum încercați să rezolvați această problemă în școala dumneavoastră? Cum credeți că ar putea fi motivați cursanții pentru a rămâne în program?
  - As vrea să vă povestesc acum despre finanțarea cu fonduri europene. Care sunt principalele elemente pe care le-a schimbat această finanțare, față de desfășurarea anterioară a programului? Ce vă mulțumește, ce vă nemulțumește.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

- Acestea au fost întrebările noastre. Vă mulțumim pentru participare, dacă credeți că este vreun aspect care nu s-a discutat vă rugăm să interveniți...

ANEXA 6. FIȘĂ CASE

Numele centrului CASE:

Numărul de profesori/invatatori ADS in anul scolar...

- 2013-2104:- ciclul primar:.....99. NC
- ciclul secundar:.....99. NC
-2014-2015:- ciclul primar:.....99. NC
- ciclul secundar:.....99. NC

Numărul total de cursanti ADS in anul scolar...

- 2013-2014:- ciclul primar:.....99. NC
- ciclul secundar:.....99. NC
-2014-2015: :- ciclul primar:.....99. NC
- ciclul secundar:.....99. NC

Principalele obiective din cadrul CASE și o scurtă descriere a acestora:

Ultimele 2 activități desfășurate în CASE și o scurtă descriere a acestora:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Colaborarea cu comunitatea locală (relația cu autoritățile locale, comitetul de părinți, biserica)-scurtă descriere a implicării acestora în cadrul CASE:

Principalele probleme cu care se confruntă în general centrul CASE:

Exemple de activități ”modele de bună practică” din cadrul CASE:

Detalii pentru fiecare școală din cadrul CASE:

Scoala:	
Numărul de profesori/invatatori ADS in anul scolar 2013-2014:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de profesori/invatatori ADS in anul scolar 2014-2015:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul scolar 2013-	Ciclul primar:.....99. NC

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

2014	
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul scolar 2014-2015	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Procentul (estimativ) de absolvenți ai cursurilor ADS intr-o generație	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Principalele probleme cu care se confruntă școala	
Profilul socio demografic al persoanelor inscise în programul ADS	Religie: Etnie: Venit (estimativ sau o descriere a situației economice a acestora):
Colaborarea cu comunitatea locală (relația cu autoritățile locale, comitetul de părinți, biserica)-scurtă descriere a implicării comunității în școală și/sau programul ADS	
Activitati desfășurate in cadrul programului ADS, pe langă cursuri	
Incidența abandonului școlar (numărul de persoane care au abandonat școala)	Anul școlar 2012-2013:.....
	Anul școlar 2013-2014:.....
Programe/ măsuri de combatere a abandonului școlar (scurtă descriere a lor în cazul în care există în școală)	
Exemple de activități ”modele de bună practică” din cadrul școlii	

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!**

Școala:	
Numărul de profesori/invatatori ADS in anul scolar 2013-2014:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de profesori/invatatori ADS in anul scolar 2014-2015:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul scolar 2013- 2014	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul scolar 2014- 2015	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Procentul (estimativ) de absolvenți ai cursurilor ADS intr-o generație	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Principalele probleme cu care se confruntă școala	
Profilul socio demografic al persoanelor inscrise în programul ADS	Religie: Etnie: Venit (estimativ sau o descriere a situației economice a acestora):
Colaborarea cu comunitatea locală (relația cu autoritățile locale, comitetul de părinți, biserica)-scurtă descriere a implicării comunității în școală și/sau programul ADS	
Activitati desfășurate in cadrul programului	

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

ADS, pe lângă cursuri	
Incidența abandonului școlar (numărul de persoane care au abandonat școala)	Anul școlar 2012-2013:.....
	Anul școlar 2013-2014:.....
Programe/ măsuri de combatere a abandonului școlar (scurtă descriere a lor în cazul în care există în școală)	
Exemple de activități ”modele de bună practică” din cadrul școlii	

Școala:	
Numărul de profesori/invatatori ADS in anul școlar 2013-2014:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de profesori/invatatori ADS in anul școlar 2014-2015:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul școlar 2013-2014	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul școlar 2014-2015	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Procentul (estimativ) de absolvenți ai cursurilor ADS intr-o generație	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Principalele probleme cu care se confruntă școala	

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Profilul socio demografic al persoanelor înscrise în programul ADS	Religie: Etnie: Venit (estimativ sau o descriere a situației economice a acestora):
Colaborarea cu comunitatea locală (relația cu autoritățile locale, comitetul de părinți, biserica)-scurtă descriere a implicării comunității în școală și/sau programul ADS	
Activități desfășurate în cadrul programului ADS, pe lângă cursuri	
Incidența abandonului școlar (numărul de persoane care au abandonat școala)	Anul școlar 2012-2013:.....
	Anul școlar 2013-2014:.....
Programe/ măsuri de combatere a abandonului școlar (scurtă descriere a lor în cazul în care există în școală)	
Exemple de activități ”modele de bună practică” din cadrul școlii	

Școala:	
Numărul de profesori/invatatori ADS în anul școlar 2013-2014:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de profesori/invatatori ADS în anul școlar 2014-2015:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanți ADS în anul școlar 2013-	Ciclul primar:.....99. NC

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

2014	
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul scolar 2014-2015	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Procentul (estimativ) de absolvenți ai cursurilor ADS intr-o generație	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Principalele probleme cu care se confruntă școala	
Profilul socio demografic al persoanelor inscise în programul ADS	Religie: Etnie: Venit (estimativ sau o descriere a situației economice a acestora):
Colaborarea cu comunitatea locală (relația cu autoritățile locale, comitetul de părinți, biserica)-scurtă descriere a implicării comunității în școală și/sau programul ADS	
Activități desfășurate in cadrul programului ADS, pe langă cursuri	
Incidența abandonului școlar (numărul de persoane care au abandonat școala)	Anul școlar 2012-2013:.....
	Anul școlar 2013-2014:.....
Programe/ măsuri de combatere a abandonului școlar (scurtă descriere a lor în cazul în care există în școală)	
Exemple de activități ”modele de bună practică” din cadrul școlii	

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

Școala:	
Numarul de profesori/invatatori ADS in anul scolar 2013-2014:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de profesori/invatatori ADS in anul scolar 2014-2015:	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul scolar 2013-2014	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Numărul de cursanti ADS in anul scolar 2014-2015	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Procentul (estimativ) de absolvenți ai cursurilor ADS intr-o generație	Ciclul primar:.....99. NC
	Ciclul secundar:.....99. NC
Principalele probleme cu care se confruntă școala	
Profilul socio demografic al persoanelor inscise în programul ADS	Religie: Etnie: Venit (estimativ sau o descriere a situației economice a acestora):
Colaborarea cu comunitatea locală (relația cu autoritățile locale, comitetul de părinți, biserica)-scurtă descriere a implicării comunității în școală și/sau programul ADS	
Activitati desfășurate in cadrul programului	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
OIPOSDRUMINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICEINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN TULCEA

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Investește în oameni!

ADS, pe lângă cursuri	
Incidența abandonului școlar (numărul de persoane care au abandonat școala)	Anul școlar 2012-2013:.....
	Anul școlar 2013-2014:.....
Programe/ măsuri de combatere a abandonului școlar (scurtă descriere a lor în cazul în care există în școală)	
Exemple de activități ”modele de bună practică” din cadrul școlii	